

Програма за развитие на селските райони. “Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони – Европа инвестира в селските райони”

„Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Кнежа”

Договор № РД 50 – 208/03.06.2009г.

СТРАТЕГИЯ ЗА МЕСТНО РАЗВИТИЕ НА МЕСТНА ИНИЦИАТИВНА ГРУПА „КНЕЖА” 2012 - 2015

“МИГ – Кнежа” – Заедно за по-добро бъдеще!

Този документ е разработен във връзка с проект „Придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Кнежа”, който се осъществява с финансовата подкрепа на Програма за развитие на селските райони /2007 – 2013г./, съ-финансирана от Европейския съюз чрез Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Община Кнежа и при никакви обстоятелства не може да се приеме, че този документ отразява официалното становище на Европейския съюз и Подробен орган.

1. Описание на МИГ	4
1.1 Общини/територии, които попадат в територията на МИГ Кнежа.....	4
1.2 Карта на територията.....	4
1.3. Организационна структура на МИГ.....	4
1.4. Управление на МИГ.....	6
1.5. Механизъм за взимане на решения.....	7
2. Описание на процеса и разработване на стратегията – методология и подход.....	7
2.1 Описание на процеса – подход и стъпки.....	7
2.2 Списък на партньорите и тяхната роля в разработването на стратегията.....	10
2.3 Консултанти и фасилитатори – вътрешни и външни, участвали в разработването на стратегията.....	10
3. Описание на ситуацията.....	11
3.1 Събрани и оценени данни за територията (социални, икономически, природни и материални ресурси и т.н).....	11
3.2 Описателен анализ на социално-икономическата ситуация (тенденция за последните 10 години).....	17
3.3 Анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите и анализ на проблемите.....	20
4. Цели на стратегията	21
4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие.....	21
4.2 Обвързаност с цели в други планове и стратегически документи – местни, регионални и национални.....	22
4.3 Специфични цели.....	22
4.3 Цялостна стратегическа рамка.....	24
5. Описание на интервенции.....	24
5.1 Мерки и дейности.....	24
5.2 Процедури за изпълнение на стратегията.....	25
5.3 Осигуряване на балансирано прилагане на стратегията.....	27

6. Подробен финансов план.....	33
6.1 Индикативно разпределение на средствата по оси, по мерки и по години	33
6.2 Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по оси, по мерки и по години	34
7. Мониторинг и оценка.....	35
7.1 Рамка за мониторинг и оценка.....	35
7.2 Оценка от външни експерти	40
7.3 Процедури за годишните доклади за напредъка	40
7.3 Процедура за обновяване на стратегията	41
8. Съобразеност с хоризонтални политики на ЕС	41
8.1 Равенство между половете и липса на дискриминация	41
8.2 Устойчиво развитие (защита на околната среда)	42
8.3 Насърчаване на заетостта и конкурентноспособността	42
8.4. Съответствие с програмите на Структурните фондове	42

1. Описание на МИГ

1.1 Общини/територии, които попадат в територията на МИГ Кнежа

Териториалният обхват на МИГ Кнежа попада в административните граници на община Кнежа. Съгласно административно-териториалното деление на страната общината се намира в Плевенска област, Северозападен район за планиране (до 2006 г. включително областта е била включена в Централен северен район за планиране). МИГ Кнежа включва следните населени места: гр. Кнежа, с. Бреница, с. Еница и с. Лазарово. По данни на НСИ към 31.12.2009 г., общото население на МИГ Кнежа е 14 839 жители, разпределени по населени места както следва: **гр. Кнежа** – 11 191 или 75% от общото население, **с. Бреница** – 2039 или 14% от общото население, **с. Еница** - 1098 или 7% от общото население и **с. Лазарово** – 511 или 3% от общото население. Към същия период от време половата структура на населението е сравнително балансирана с минимално числено превъзходство на жените – 7221 мъже и 7618 жени. Площта на територията, обхваната от МИГ е 317 812 км². По последни публикувани данни на НСИ за 2008 г. гъстотата на населението, обхванато от МИГ-а, възлиза на 47.9 ч/ км², което е малко по-ниско от средните стойности за област Плевен (63.6 ч/км²), но пък почти се изравнява със средните стойности за Северозападен район за планиране (48.4 ч/км²). По отношение на възрастовата структура последните верни данни на НСИ са към 31.12.2007 г. (данните за 2008 г. се неточни в частта полова и възрастова структура на населението по общини, а за 2009 г. все още не е публикувана информацията) и представят следното разпределение: 15% от общото население на общината за 2007 г. в подтрудоспособна възраст, 57% е в трудоспособна възраст и 28% надтрудоспособна възраст.

1.2 Карта на територията

Поради съвпадението на географското разположение на МИГ Кнежа с административно-териториалните граници на Община Кнежа територията на МИГ-а има непрекъснати граници, като е видно от приложената по-долу карта. МИГ Кнежа е разположен в Северозападна България на 30 км. южно от р. Дунав, в равнината между р. Искър – на изток, р. Скът на запад и Предбалкана – на юг. Граничи с общините Оряхово (на север), Бяла Слатина (на запад), Искър (на изток) и Червен бряг (на юг).

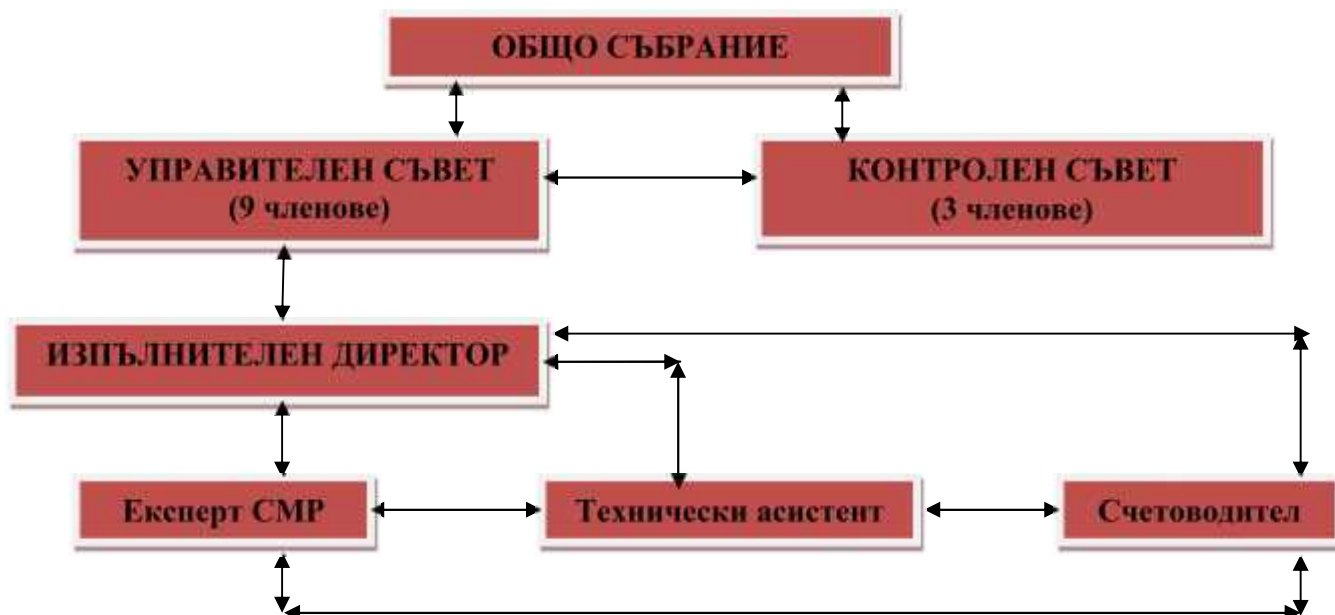
1.3. Организационна структура на МИГ

Първоначално МИГ Кнежа се създава на 14.12.2009 г. съгласно Решение № 145/14.12.2009 г. на Плевенския окръжен съд в рамките на проекта на Община Кнежа за придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Кнежа (Договор № РД 50 – 208/03.06.2009г.). Учредители на сдружението стават 32 члена на Общото събрание (ОС) на МИГ-а (Приложение №2), които се отзовават на публична покана за учредители на МИГ Кнежа, разпространена до всички населени места чрез кметствата по селата, общинския център, местната преса и радио на читалище „Борба”, гр. Кнежа – партньор по настоящия проект, изпълняван от Общината. Учредителите са представители на публичния, земеделския и неправителствен сектор, търговията, услугите, образованието и физически лица – всички с постоянен адрес на действие - територията на Община Кнежа. По време на учредителното събрание се избира 9-членен Управителен съвет (УС), в чийто състав фигурираха членове в качеството си на физически лица, но работещи в общинска администрация на Кнежа. Съгласно, обаче, приетите през месец май 2010 г. Указания по мерки 41 и 431-1, раздел III, т.1 „Правен статут”, под-точка 1.5 членове на УС

териториалната администрация, но са избрани за членове на УС в друго свое качество (напр. физически лица и т.н), ще бъдат вземани в предвид при изчисляването на 49% представителност на публичния орган. Това обстоятелство наложи промени в състава на УС и на заседание на ОС на 21.06.2010 г. с Решение № 190/25.06.2010 г., ф.д. №46/2009 г. (Приложение №3) на Плевенския окръжен съд се избра нов УС и се извършиха промени в устава на МИГ Кнежа, касаещи целите, средствата и други технически параметри за управление. По този начин се гарантира спазването на чл. 7, (2), т.5 от наредба №23/18.12.2009 г., изм. ДВ. бр.38 от 21 май 2010 г. Членовете на УС, както и тези на Общото събрание са представени в Приложение №7.

Съгласно устава на МИГ Кнежа (Приложение №1) всички негови членове формират ОС на сдружението, което е негов върховен колективен орган. Членовете нямат никакво предимство и не се ползват от привилегии при осъществяване дейността на МИГ Кнежа. Ролите и отговорностите на ОС са подробно разписани в чл. 32 – чл.38 в Устава на сдружението. Една от неговите отговорности е да определи броя и членовете на УС и членовете на Контролния съвет (КС), като избира и освобождава същите, избира и освобождава председателя и заместник – председателите на УС измежду неговите членове, избира председателя на КС на МИГ-а. Правомощията на УС са разписани в чл. 39 – чл. 51, а тези на КС са разписани в чл. 54 – чл. 57 в Устава на МИГ Кнежа. Изборът на членовете на УС (9) и КС (3) става с явно гласуване, освен ако ОС не реши друго. ОС избира и Председателят и Заместник-председателя на УС за срок от пет години, но за не повече от два последователни мандата. Изпълнителният директор (ИД) на МИГ-а се избира и назначава от УС и може и да не е член на ОС. ИД изпълнява оперативни функции (чл. 53 от Устава) и ръководи работата на служителите на МИГ-а по трудово правоотношение, които са: един експерт по прилагане на СМР, един технически асистент и един счетоводител. Методологията за провеждане на подбор на персонала е описана в Глава 10 на Приложение №1-А.

Следната органограма онагледява организационната структура на МИГ Кнежа, като стрелките означават посоката на взаимоотношения между отделните органи и длъжности в управленския и оперативен състав на МИГ-а:

1.4. Управление на МИГ

Органите на управление на МИГ са Общо събрание (ОС), Управителен съвет (УС) и Контролен съвет (КС). Съставът, компетентностите, изборът и мандатността на всички органи на управление на МИГ Кнежа са подробно разписани в глави VII и VIII, от чл. 29 до чл. 57 в Устава на сдружението. ОС е върховен орган за управление на МИГ-а и се състои от всички негови членове. ОС приема документи и извършва дейности, които се отнасят до законосъобразната и целесъобразна политика на управление и развитие на МИГ-а, имайки правомощия, също така, да отменя решенията на другите органи на Сдружението, които противоречат на закона, устава, или други вътрешни актове, регламентиращи неговата дейност. УС се състои от 9 членове физически и/или юридически лица с постоянен адрес на територията на община Кнежа. Неговите правомощия за детайлно представени в чл.42 и чл.43 в Устава (Приложение №4), като най-общо те се свеждат до организиране и осигуряване изпълнението на решенията на ОС, управление на имуществото и финансовите средства на Сдружението, определя реда и организира провеждането на дейността на МИГ-а и носи отговорност за това. Изпълнява и специфични функции измежду които: приема дългосрочната стратегия за организационното развитие на Сдружението, изготвя и приема организационна структура, правилник и процедури за функционирането на изпълнителните органи на Сдружението, избира и освобождава изпълнителните и оперативните звена на МИГ-а и др. Това е органът, който назначава, освобождава и упражнява дисциплинарна власт по отношение на изпълнителния директор и екипа на МИГ-а. Председателят на УС ръководи оперативно текущата дейност на Сдружението, подписва договори за финансиране на проекти от страна на Сдружението с бенефициенти от местните общности по правилата и разпоредбите на финансиращи организации, включително с МЗХ и ДФ”Земеделие” по подхода ЛИДЕР и др. (вж. чл.50 в Устава).

Контролният съвет (КС) се състои от 3 лица – членове на Сдружението, които се избират от ОС за срок от пет години. Има следните правомощия: 1) следи изпълнението на решенията на ОС и УС и упражнява контрол върху дейността на УС; 2) проверява и контролира финансовото състояние, правилното стопанисване и използване имуществото на Сдружението, като може да предизвиква и финансова ревизия. КС провежда заседания най-малко веднъж на шест месеца или по искане на някой от членовете му, като решения се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите. КС се отчита за дейността си пред ОС.

Изпълнителният директор (ИД) на МИГ-а се избира и назначава от УС и може и да не е член на Сдружението. Той е на пряко подчинение от Председателя на УС. Основните длъжностни задължения и отговорности на ИД са подробно разписани в длъжностната характеристика (Приложение №21-А), като част от тях присъстват и в Устава на Сдружението (чл.53). След проведен публичен конкурс за набиране на кандидати за длъжността се избра Бисерка Захаријева Бурдиняшка (нейната автобиография е в Приложение №11-А) за ИД на МИГ Кнежа, с която се сключи и предварително споразумение (Приложение №12-А).

Експертът по прилагане на СМР (ЕСМР) се избира и назначава от УС. Той е на пряко подчинение от Председателя на УС. Основните длъжностни задължения и отговорности на ЕСМР са подробно разписани в длъжностната характеристика (Приложение №21-Б). След проведен публичен конкурс за набиране на кандидати за длъжността се избра Евгения Трифонова Бодилкова за експерт по прилагане на СМР (автобиографията на експерта е в Приложение №11-Б), с която се сключи и предварително споразумение (Приложение №13-А).

Техническият асистент (ТА) се избира и назначава от УС. Той е на пряко подчинение от Председателя на УС. Основните длъжностни задължения и отговорности на ТА са подробно разписани в длъжностната характеристика (Приложение №21-В). След проведен публичен конкурс за набиране на кандидати за длъжността се избра Диана Младенова Луканова за технически асистент (автобиографията на асистента е в Приложение №11-В), с която се сключи и предварително споразумение (Приложение №12-Б).

Счетоводителят се избира и назначава от УС. Той е на пряко подчинение от Председателя на УС. Основните длъжностни задължения и отговорности на счетоводителя са подробно разписани в длъжностната характеристика (Приложение №21-Г). След проведен публичен конкурс за набиране на кандидати за длъжността се избра Галя Кирилова Шугльова за счетоводител (автобиографията на експерта е в (Приложение №11-Г), с която се сключи и предварително споразумение (Приложение №13-Б).

1.5. Механизъм за взимане на решения

Процедурите и участниците по взимане на решения, касаещи управлението на МИГ Кнежа са подробно разписани в Устава на Сдружението. Най-общо те биха се обобщили по следния начин:

ОС се свиква от УС на Сдружението най-малко веднъж годишно, като също така може да бъде свикано по искане на 1/3 от действащите членове на Сдружението. ОС е законно, ако на него присъстват повече от половината от всички членове на Сдружението или техни пълномощници. Ако в определения час липсва кворум, събранието се отлага за един час по-късно при същия дневен ред и на същото място и може да се проведе законно независимо от броя на присъстващите членове. Решенията на ОС се вземат с обикновено мнозинство от гласовете на присъстващите с явно гласуване, като ОС може да реши по някои въпроси гласуването да бъде тайно. Всеки член на Общото събрание има право на един глас, упражняван лично или чрез пълномощника си. Член на Общото събрание няма право на глас при решаването на въпроси, отнасящи се до: 1) него, неговия съпруг(а) или роднини по права линия - без ограничения, по сребрена линия - до четвърта степен, или по сватовство - до втора степен включително; 2) юридически лица, в които той е управител или може да наложи или възпрепятства вземането на решения. Решенията на ОС подлежат на съдебен контрол относно тяхната законосъобразност и съответствие с Устава. ОС разглежда и решава жалби против решенията на УС.

УС се свиква от неговия Председател на редовно заседание поне един път на три месеца по предварително обявен дневен ред. Заседанието се счита за редовно, ако на него присъстват повече от половината от членовете на УС. Решенията на Управителния съвет се вземат с обикновено мнозинство от присъстващите освен решенията по чл. 14, 1л.2 и чл. 31, т. 3 и 6 от ЗЮЛНЦ, които се вземат с мнозинство от всички членове на УС. Управителният съвет може да вземе решение и без да бъде провеждано заседание, ако протоколът за взетото решение бъде подписан без забележки и възражения за това от всички членове на управителния съвет. Бюджетът на Сдружението се предлага от УС и се одобрява от ОС в началото на всяка финансова година. УС предлага Стратегията за местно развитие по ЛИДЕР на ОС, който я приема. УС взема и окончателните решения за финансиране на проекти по подхода ЛИДЕР или други финансиращи програми.

При изпълнение на своите ангажименти **ИД** осъществява организационни връзки и взаимоотношения с целия екип на Сдружението и с Председателя на УС, като взема самостоятелно решения единствено за оперативната дейност на офиса.

Процедурите, отнасящи се до вземане на решения по прилагането на СМР са подробно разписани в Правилник за изпълнение на СМР на МИГ Кнежа (Приложение №1-А,) а обобщена информация е представена в т.5.2 в настоящия документ „Процедури за изпълнение на стратегията”

2. Описание на процеса и разработване на стратегията – методология и подход

2.1 Описание на процеса – подход и стъпки

Процесът по разработване на СМР стартира непосредствено след сключването на договор № РД 50 – 208/03.06.2009г. за финансиране на проект „Придобиване на умения и постигане на

обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Кнежа”. Прилагането на принципите на подхода ЛИДЕР формираха основната посока за действие в процеса на разработване на стратегията. Водеща роля беше отредена на принципа „отдолу-нагоре”, който изисква местното население да бъде активно въввлечено в определяне целите и приоритетите за развитие на целевата територия. Мобилизирането на местната общност в процеса не би било успешно без прилагането на друг ключов за ЛИДЕР принцип – принципът за партньорство. В хода на изготвяне на СМР всички обществени консултации, съгласувателни процедури и обучения бяха проведени под принципа на партньорството, като същият заляга и в управленската и организационна структура на МИГ Кнежа (вж. по-горе т. 1.3 и 1.4). За да се засили ефекта на партньорството паралелно с него се приложи и междусекторния (интегриран) подход, обединяващ различни икономически и социални партньори в процеса на планиране и разработване на СМР, което спомогна и за приемането на повече от един приоритет за развитие на територията. Не на последно място равнопоставеността между половете се наложи като първостепенен принцип в реализацията на всеки етап от планирането и подготовката на СМР. Макар по полов признак (вж. т.3.1) населението, обхванато от МИГ Кнежа, да е балансирано, в процеса по разработване на СМР се насърчаваше активното участие на жените и както е видно по-долу то доминира. Публичността като задължителен принцип за всяка общностна инициатива неизменно присъстваше в реализацията на процеса. Всяко събитие по текущия проект на Община Кнежа беше широко отразено чрез местните средства за информация, интернет страницата на общината и на МИГ-а <http://www.knezha-leader.com/>. Изпълнението на описаните подходи и принципи беше организирано в следните групи от дейности/стъпки¹ в разработването на СМР:

1) *Дейности/стъпки по набиране на информация за социално-икономическата специфика на територията:* изработи се анкетна карта, която имаше за цел да проучи какви са потребностите, вижданията и предложенията на населението на бъдещия МИГ Кнежа за подобряване местните икономическите условия за живот, с което се сложи начало на прилагането на подхода „отдолу-нагоре”. Анкетните карти се разпространяваха на последващите информационни събития по проекта, фокус групи, чрез информационните канали на общинската администрация и кметските наместници по места и чрез посещения на място на земеделски кооперации и други стопански субекти, с което се осигуриха респонденти от различни сектори (междусекторен подход) и широка публичност на старта на подготовката за разработване на СМР. Посещенията се извършиха в края на месец август 2009 г., след провеждането на първия кръг информационни дни, с помощта и участието на проектния екип. В допълнение към анкетните карти, експертът по СМР към Общината по изпълнението на подготвителен проект за МИГ, набираше необходимата информация за социално-икономическата специфика на територията и от други източници, посочени в т.3.1

2) *Дейности/стъпки по набиране на информация относно потребностите на местното население за развитие на територията и повишаване неговия капацитет в контекста на СМР:* освен информацията от анкетните карти, организирането на серия информационни дни, фокус групи и специализирани обучения на територията мобилизира в по-голяма степен местна активност и заинтересованост към СМР и представляват основен източник на подобна информация. В периода 30-31 юли 2009 г. се проведе първото двудневно обучение на екипа по проекта, където се представиха теми, отнасящи се до ПРСР, подхода ЛИДЕР, структурата и съдържанието на СМР, обсъди се и се прие медиен план по проекта и се определиха обхвата и спецификата на фокус групите, които ще се формират за целите на разработване на СМР. Непосредствено след обучението, от 31 юли следобед до 3 август 2009 г. във всяко едно от населените места на територията на МИГ Кнежа се проведе първия кръг от информационни дни, които имаха за цел да мотивират и мобилизират местното население за участие в планирането и подготовката на СМР, както и да се генерират идеи за проекти, които тематични

¹ Представянето на дейностите/стъпките не е по хронологичен ред. Реализацията на всяка дейност/стъпка застъпва друга.

области да залегнат в СМР като потребности и приоритети за развитие, цели и дейности. Общо 120 лица (Приложение №20-А) от четирите населени места взеха участие в дните, от които 62 мъже и 58 жени. Участниците бяха представители от различни социално-икономически групи (земеделски производители, търговци, пенсионери, НПО).

В периода 10-11 септември 2009 г. се проведеха и 7 фокус групи (общо 61 участници, от които 35 жени и 26 мъже), разделени по признаци „сфера на професионална реализация” и етнически признак, за да могат по-конкретно да се обхванат вижданията на хората с различен етнически произход (това разделение се извърши с партньорския екип по време на обучението 30-31 юли 2009 г.): животновъди; растениевъди; заети в публични институции; предприемачи (неземеделски дейности); представители на неправителствения сектор; заети в образователни институции; представители на различни етнически групи (Приложение №20-Б). Водещ принцип в подбора на членовете на фокус групите беше в дискусиите да участват известни, активни и социално ангажирани, сред съответния професионален кръг, граждани на община Кнежа, като едновременно с това се търсеше балансирано географско покритие, тоест във всяка група да има жители от всяко едно населено място на общината. Целта на фокус групите беше чрез свободна и открита дискусия да се: 1) очертаят силните и слаби страни на съответния отрасъл, формиращ фокус група, и 2) генерират конкретни потребности и идеи за проекти за всеки отрасъл-фокус група, както специфични за него, така и по-общи в контекста на социално-икономическото развитие и подобряване качеството на живот в община Кнежа.

В периода 16-18 октомври 2009 г. се проведе второ обучение на партньорския екип и първо за 21 неформални лидери (10 мъже и 11 жени) по стратегическо планиране и институционализиране на МИГ. По-голяма част от времето беше посветено на широка дискусия по избора на мерки и дейности за включване в СМР и първоначално бюджетиране на избраните мерки. В приложение №20-В са представени съответните документи – програма, списъци с участници и отчет за резултатите от проведеното обучение. Една от целите на обучението – повишаване капацитета на местната общност в контекста на СМР – беше водеща и в провеждането на второто общо обучение за партньорския екип и неформалните лидери в периода 13-14 март 2010 г. (общо 30 участници, от които 16 мъже и 14 жени), което премина под темата за повишаване на знанията и уменията за разработване на проектно предложение и бизнес план, както и бюджет на проект (Приложение №20-Г). Наложиха се общото впечатление, че голяма част от потенциалните бенефициенти по СМР са в голяма степен запознати с техниките по изготвяне на проект и бюджет от опита, който имат по САПАРД и натрупания вече такъв в рамките на ПРСР.

3) *Дейности/стъпки по анализ на събраната информация и изготвяне на първи работен вариант на СМР:* следвайки подхода „отдолу-нагоре” и след като се натрупа значителен масив от информация събрана „отдолу” се извърши периодически анализ на натрупваната във времето информация, за да се „нагоре”, тоест да се пристъпи към изготвянето на първи работен вариант на СМР. Обстоен анализ на данните от анкетните карти и резултатите от фокус групите е представен в Доклад от проведено проучване на социално-икономическия потенциал за развитие на община Кнежа (Приложение №22).

4) *Дейности/стъпки по съгласуване на финален вариант на СМР с местната общественост:* изготвеният първи работен вариант на СМР беше предмет на обществено разглеждане и дискусия по време на вторите информационни дни за мотивиране и мобилизиране на местна активност и заинтересованост към участието в процеса по планиране и разработване на СМР, които се проведеха през декември 2009 г. във всяко населено място от територията на МИГ „Кнежа. В гр. Кнежа се проведе и допълнителна среща само с представители на бизнеса (Приложение №20-Д) (общо 138 участници, от които 61 мъже и 77 жени). В средата на месец май 2010 г., след обнародването на нормативните промени, отнасящи се до мярка 41 и официално приемане на указанията за разработване на СМР, започна активна работа по изготвянето на финален вариант на СМР, който отразява приетите нормативни промени. В периода 28-31 май 2010 г. се проведе третия, заключителен, кръг от информационни срещи

(общо 88 души, от които 42 мъже и 46 жени) с местната общност с цел съгласуване на предложената СМР, вкл. нейния бюджет за периода 2011-2015 г. и бюджета на МИГ Кнежа за 2011 г. (Приложение №20-Е). В началото на месец юни 2010 г. се проведеха неформални срещи с тогава действащите членове на УС, партньорите по текущия проект - читалище „Борба”, гр. Кнежа и ЕТ „Ивел – Илия Валентинов” за финализиране на критериите за избор на проекти за финансиране в рамките на СМР и бюджета на МИГ Кнежа за 2011 г. По време на всички консултации с местната общност се дискутираха теми, отнасящи се до мерките за включване в СМР, бюджета на СМР и процедурите за прилагане на СМР. Отправените въпроси, коментари и предложения от страна на местната общност са представени в Приложение №20-Ж

5) Дейности/стъпки по окончателно приемане на СМР от местната общност

На 21 юни 2010 г. членовете на ОС на МИГ Кнежа единодушно приеха окончателния вариант на СМР за периода 2011 г. – 2015 г.

2.2 Списък на партньорите и тяхната роля в разработването на стратегията

Идентифицирането и привличането на подходящи партньори е един от най-отговорните етапи в подготовката на СМР. Активното участие на партньорите по текущия проект на Община Кнежа – читалище „Борба”, гр. Кнежа и ЕТ „Ивел – Илия Валентинов” – земеделски производител – помогна в изключителна степен за мобилизиране на местен интерес и активност в гореописаните инициативи. Добре известен е фактът, че на местно ниво, и по-конкретно в малките населени места, читалищата са институцията, която се грижи за съхраняването на културни традиции и идентичност и местното население ревностно пази и почита. Читалище „Борба” изпълни водеща роля в информирането на младото население на гр. Кнежа за необходимостта от активно участие в процесите по разработване на СМР чрез читалищните инициативи, в които участват редица млади хора. Също така, благодарение на интензивните си контакти с читалищата от другите населени места на Община Кнежа, партньорът успя да провокира интерес и от страна на населението извън общинския център, с което още веднъж се опроверга често подценяваната роля на читалищата в местното развитие.

ЕТ „Ивел – Илия Валентинов” е един от водещите зърнопроизводители в Община Кнежа. С негова помощ се проведеха посещенията по места (земеделски кооперации, търговски фирми) за разпространение на анкетните карти и информиране за предстоящото разработване на СМР и, както срещата с бизнес предприемачите в гр. Кнежа на 15 декември 2009 г. ЕТ „Ивел – Илия Валентинов”.

И двата партньора изиграха ключова роля в дефинирането на критериите за избор на проекти за финансиране в рамките на СМР и определяне на тяхната тежест по време на неформалните срещи с членовете на УС и партньорския екип по проекта в началото на месец юни 2010 г..

2.3 Консултанти и фасилитатори – вътрешни и външни, участвали в разработването на стратегията

Екипът от консултанти, участвали в процеса по разработване на СМР е следният: *Десислава Тенчева* - експерт по разработване на стратегии, *Ивайло Асенов* - експерт по административно устройство и укрепване на административните умения на потенциални МИГ, *Ирена Бонева* - модератор на процеса за въвличане на местните общности в дейности по създаване на МИГ и експерт по подготовка и провеждане на обучения към различни целеви групи. Тримата експерти са преминали специализирано обучение за изпълняваните от тях функции и присъстват в списъка от външни експерти за оказване на методическа помощ по мярка 431 на ПРСР, одобрен от директора на дирекция "Развитие на селските райони" и публикуван на електронната страница на МЗП.

Извън сертифицирания екип от консултанти и фасилитатори, няколко местни лица осъществяваха постоянна логистична и методологическа подкрепа за плавното протичане на процеса по разработване на СМР, това са: *Павлина Станчовска* - началник отдел "Проекти, европейски въпроси и международно сътрудничество" в община Кнежа, *Илиана Дамяновска* – координатор на проекта за придобиване на умения и постигане на обществена активност за потенциална местна инициативна група на територията на Община Кнежа и председател на УС на МИГ Кнежа, *Ралица Миловска* – счетоводител по проекта и всички членове на УС на МИГ Кнежа, с които се финализираха критериите за избор на проекти за финансиране в рамките на СМР и бюджета на МИГ Кнежа за 2011 г.

3. Описание на ситуацията

3.1 Събрани и оценени данни за територията (социални, икономически, природни и материални ресурси и т.н)

Данните за територията на МИГ Кнежа, които се използват в разработването на СМР, най-общо, биха се обобщили в две групи: количествени и качествени данни. За набирането на двете групи данни се използваха първични и вторични източници на информация. Към групата на първичните източници се причисляват попълнените 1846 анкетни карти за социално-икономическо проучване на територията на Община Кнежа и проведените 7 фокус групи с 61 жители на общината. В категорията вторични източници попадат годишните издания на НСИ за районите, областите и общините в РБългария, Областна дирекция „Земеделие”, гр. Плевен, Териториална статистическо бюро – Плевен, Общинска служба „Земеделие”, Държавен Фонд Земеделие, Министерство на земеделието и храните, План за развитие на Община Кнежа 2007-2013 г., Областна стратегия за развитие на област Плевен за периода 2005 – 2015 г. и др. стратегически и аналитични документи.

Физико - географски характеристики на МИГ Кнежа - територията на МИГ Кнежа е разположена в Северозападна България, на 30 км. южно от р. Дунав, област Плевен, Северозападен район за планиране, като до 2006 г., вкл. е била част от Северен централен район за планиране. Разпростира се върху територия заключена между р. Искър – на изток, р. Скът на запад и Предбалкана – на юг. Характерен за тази територия е рязко изразеният континентален климат със сравнително ниска средногодишна температура и голяма средногодишна температурна амплитуда /абсол. макс. t° : $+42,7^{\circ}\text{C}$; абсол. мин. t° : $-35,2^{\circ}\text{C}$ /. Географското разположение на територията в централната част на Дунавската равнина обуславя релефа ѝ като равнинен – предпоставка за добре развито селско стопанство. По-голяма част от терена има надморска височина от 100 до 200 м., а само в долината на р. Искър се движи от 0 до 100 м. По данни на НСИ за 2008 г. балансът на територията по фондове е както следва: 92.6% от общата площ на територията е земеделска, като 89% от нея е обработваема, 0% горски фонд, 5.6% урбанизирани територии, 1.3% водна площ, 0.1% за добив на полезни изкопаеми, 0.4% за транспорт. На територията на МИГ Кнежа са разпространени карбонатни черноземи, типични и излужени черноземи, които позволяват отглеждането на култури, като пшеница, ечемик, слънчоглед и царевица. Няма химично замърсяване на почвите. Няма и промишлени запаси на горива и метални руди. Срещат се залежи от нерудни полезни изкопаеми – ограничени находища на пророден газ край местността Мирчовец. Общата оценка на физико-географските характеристики на територията разкрива отлични условия за аграрни дейности и потенциал за диверсификация към биологично земеделие. По-детайлен анализ на данните е представен в т. 3.2.

Демографски характеристики – данните са представени в т. 1.1 Общата оценка на демографските особености на територията на МИГ Кнежа разкриват потребност от подобряване условията на живот в населените места извън общинския център, за да се ограничи миграцията към града. Делът на трудоспособното население доминира, но въпреки това този на надтрудоспособните жители остава тревожно нисък, чийто показатели не изключват територията на МИГ Кнежа от общата тенденция към застаряване на населението. По етнически признак

структурата на населението към края на 2009 г. по данни на общината е както следва: 90% българи, 6.6% роми и 3.4% турци.

Икономически характеристики

Селско стопанство – благодарение на географското си положение МИГ Кнежа е важен транспортно-съобщителен и комуникационен център. Освен близостта с река Дунав и ГКПП – Оряхово, територията се явява основен транспортен коридор за преминаващия от Турция за Западна Европа транспортен трафик, ползващ фериботната връзка Оряхово – Бекет, което е важна предпоставка за икономическо оживление и развитие на търговски, транспортни и обслужващи дейности. Въпреки това, този потенциал все още не е развит. Според последни данни на НСИ за 2008 г. равнището на безработица в района е два пъти по-високо (13%) от средното за страната – 6%, като делът на продължително безработните лица (530 от общо 918) е преобладаващ в групата. Една от причините за високата безработица е лидерската роля на селското стопанство като структуроопределящ икономически отрасъл на територията (92% от общата продукция на общината съгласно нейни данни за 2009 г.), чието развитие в последните години е в посока повишаване на неговата конкурентноспособност и модернизирани на материалните мощности – обстоятелство, което неминуемо води до закриване на работни места. По-подборен анализ на това е представен в т.3.2. Друга причина за високата безработица е намаляването на дела на промишлените предприятия в местната икономика. От промишлено аграрна в близкото минало целевата територия се е трансформирала в приоритетно аграрен район. По данни на НСИ за 2008 г. 92.6% от общата площ на територията е земеделска, като 89% от нея е обработваема. Селското стопанство е основният структуроопределящ отрасъл в местната икономика на територията, чийто нетни приходи от продажби за 2008 г. възлизат на 52% спрямо нетните приходи от продажби на останалите два развити отрасъла на територията – търговия (28%) и преработваща промишленост (19%), съгласно справка на Териториално статистическо бюро – Плевен (Приложение №22-Б). Според същата справка броят на заетите в аграрния сектор на територията на МИГ за 2008 г. (2220 души) също е най-голям в сравнение с останалите сектори, но пък по размер на средната годишна работна заплата (4775 лв.) се нарежда на 4 място след отраслите „строителство” (6922 лв.), „преработваща промишленост” (5543 лв.), „други дейности” (5070 лв.). Тези данни разкриват доминиращо ниско равнище на доходите в целевия район, което е показател за ясна необходимост от диверсификация на местната икономика с цел повишаване доходите на местното население и подбръвяване техния начин на живот. Преглед на интернет страницата на Държавен Фонд Земеделие показва, че в периода 2007 – 2009 г. 373 юридически и физически лица от Община Кнежа са ползватели на финансова помощ от ПРСР. Справка на Общинската служба по земеделие към 31 декември 2009 г. (Приложение №22-А) показва, че 82% от собствеността върху земеделската земя е частна, разпределена в общо 28 635 броя частни имоти, тоест на 1 жител се падат близо 2 земеделски имота (14 839 жители е населението на Община Кнежа за 2009 г. по данни на НСИ). Растениевъдството е традиционното доминиращо направление в селскостопанската продукция на МИГ Кнежа, като най-голям дял има добива на пшеница, следван от ечемик, слънчоглед и царевица. Делът на трайните насаждения е много нисък и няма роля за икономическото развитие на територията. Зеленчуковите култури са също слабо застъпени. Поливното земеделие и свързаните с напояването и отводняването на земеделски земи дейности са в дълбока криза. Наложителен е цялостен ремонт на хидромелиоративните съоръжения и възстановяване функциите на напоителните системи, което обяснява и липсата на напоявани стопанства и площи на територията на МИГ Кнежа. В сферата на животновъдството общият брой на отглежданите животни, според справката на Общинската служба по земеделие, възлиза на 64 482, като птиците формират най-големия дял (19 320 бр.), следван от дела на овцете (8 196 бр.), говеда (2777 бр.), кози (2497 бр.), крави (2206 бр.). При сравнително добре развито земеделие с водещо направление растениевъдство, прави впечатление липсата на практики за производство на топлинна и/или електроенергия, чрез използването на остатъчни земеделски продукти. Това е една от сферите с висок потенциал на развитие и потребност от целенасочено въздействие, съчетано с подходящи стимули за подкрепа (пример за това е статията в СМД на

МИГ Кнежа е голямата тежест на критерия за избор на проекти в сферата на ВЕИ, присъстващ в оценъчната матрица за проекти към няколко мерки).

Промисленост - С богати традиции в хранително-вкусовата промишленост (ХВП) в близкото минало, днес ХВП остава като най-развит промишлен отрасъл на територията на МИГ Кнежа, но се нуждае от редица инвестиции за неговото пълноценно реабилитиране и функциониране, така че да се създадат условия за затваряне на производствения цикъл в селското стопанство. Съгласно справка на Териториално статистическо бюро – Плевен за 2008 г. (Приложение №22-Б), по нетни приходи от продажби, отрасълът „преработваща промишленост” се нарежда на 3 място (19%) след селско стопанство и търговия, а по размер на средна годишна заплата – на 2 място след сектор „строителство”. Броят на действащите промишлени предприятия на територията към края на 2008 г. е 24 (16 от които са в сферата на ХВП по данни на Община Кнежа), а заетите лица в тях – 270, което прави средно по 11 души на предприятие. Общият извод, който се налага е, че преобладават микро и малки предприятия, които са допустими потенциални кандидати по мерките за диверсификация на икономиките на селските райони 311 и 312. Присъствието на отрасъла в челните позиции по структуропределящо значение за местната икономика показва и наличие на потенциал за задоволяване на гореидентифицираната необходимост от диверсификация на местната икономика.

В подкрепа на диверсификация на местната икономика се явява фактът, че голяма част от промишлената зона на МИГ-а е газифицирана, започнато е битово газифициране на гр. Кнежа. За последните три години газоразпределителното дружество „Кнежа газ”ООД е построило около 20 км. нови разпределителни газопроводи и сградни отклонения за потребители. Към края на 2009 г. ползвателите на природен газ са общо 100 на брой, от които 11 в промишления сектор, 22 са обществено-административните и търговски обекти и 67 домакинства.

Търговия и услуги – Приблизително 90 % от търговската мрежа в общината е в частния сектор. Това е и секторът с второ по сила влияние върху финансовите показатели за местното икономическо развитие, заемайки място по нетни приходи от продажби за 2008 г след селското стопанство. (Приложение №22-Б). Въпреки това, по брой заети и размер на средната годишна работна заплата за 2008 г., съгласно справката на Териториално статистическо бюро – Плевен се нарежда на едно от последните места. Този факт е показател за необходимост от допълнителни инвестиции в сектора и подобряване бизнес климата за неговото развитие. В областта на услугите важно място заемат юридическите и счетоводните консултации, здравеопазване, бръснаро-фризьорско обслужване на населението, интернет, транспортни услуги, занаятчийски, печатарски услуги и други, доставка на горивни и смазочни материали за населението, газостанции, бензиностанции. Община Кнежа многократно декларира интереса и желанието си за развиване на трансгранични взаимоотношение с Румъния и Сърбия.

Туризм и рекреационни дейности - туризмът отсъства от местната икономика на МИГ Кнежа, макар и да има очевидна необходимост от този отрасъл с оглед геостратегическото разположение на територията до важни транспортни коридори. По данни на НСИ за 2008 г. няма нито едно разкрито средство за подслон, като в същото време 99% от жилищата на територията са частна собственост, което е предпоставка за обособяване на къщи за гости и др. съвременни форми за настаняване. Включвайки фактора наличие на богати ресурси за екологосъобразно и дребномащабно производство и реализация на селскостопанска продукция, това неминуемо ще привлече и задържи туристически поток към целевата територия. В сферата на спорта и отдиha наличните ресурси и услуги са по-добре развити. Спортните съоръжения на територията на общината са: спортна зала “Г. Боевски” в гр. Кнежа, обгородена спортна площадка в града, пригодена за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на корт, спортен салон “Стара гимназия”, както и конна база и плувен басейн. Басейнът, например, се нуждае от ремонт и благоустрояване. Негативен е фактът, че селата от общината не разполагат със спортни съоръжения. Лесопарк “Гергана”, с обща площ 546 дка, е едно от малкото живописни места в района. В него се намира единственият зоопарк на територията, обитаван от мечки, елени, пони, кози, птици и др. животни. Към него се включва и зона за отпочиване и обогатяване с летска

площадка и люлки, места за пикник. Има добри показатели за ловен и екотуризъм. Често посещаван е не само от местното население, но и от гости на града. Използван е за честване на много празници, за провеждане на спортни мероприятия, лов, почивка и пр.

По отношение на икономическата оценка на територията биха могли да се направят следните изводи: от една страна геоморфоложният, климатичен и почвен потенциал на община Кнежа дава възможност за отглеждане на зърнени и технически култури върху големи площи и е удачно земеделското производство да бъде целенасочено стимулирано. Съчетанието на плодородните почви и равнинен релеф, както и ниската степен на ерозия са основа за развиване на отлични земеделски стопанства. Също така, налице са потенциал и ресурси за затваряне на производствения цикъл в селското стопанство, диверсификация на местната икономика, въвеждане на ВЕИ и извършване на преход от конвенционално към биологично земеделие. От друга страна, територията на МИГ Кнежа се характеризира с известна изостаналост в икономически, социален и културен аспект, застаряващо население, висока безработица, нисък жизнен стандарт на живот, влошена инфраструктура и произтичащите от това негативи. Районът разполага със значителен природен, образователно-професионален и спортно-рекреационен потенциал, чието развитие и пълноценно използване е задължително и е предпоставка за подобряване качеството на живот.

Характеристики на материално-техническа инфраструктура – пътната мрежа на територията на МИГ Кнежа е изградена от републикански пътища с обща дължина 8 км., второкласен път Кнежа-Плевен, и от 197 км. четвъртокласна пътна мрежа. Състоянието на настилките не е добро, но ежегодно се извършват ремонтни дейности. Водопроводната мрежа на територията на МИГ Кнежа е 210 км. и обхваща всички селища. По данни на НСИ за 2008 г. 100% от населението е водоснабдено. Мрежата, обаче, е изградена от азбестоциментови тръби, които се експлоатират от над 50 години, крйно амортизирани са, което предполага появата на постоянни аварии. Крайно належащо е подмяна на съществуващата водопроводна мрежа с полиетиленови тръби. По-наложителни са, обаче, инвестиции за разширяване на канализационната мрежа. Има изградена частична канализация само в гр. Кнежа. Общината разполага с необходимите технически проекти за това. На територията няма ПСОВ. Електроснабдяването на територията на МИГ Кнежа се извършва от “Електоразпределение” ЕАД, гр. Кнежа и покрива 100% от населението. Относно транспортната инфраструктура връзките между населените места се осъществяват единствено чрез автомобилен транспорт. Транспортното обслужване на населението се осъществява от четири местни фирми. Представените данни разкриват най-належащи потребности в сферата на ВиК услугите и свързаната с тях инфраструктура, като веднага след тях се нареждат потребностите от частична рехабилитация на общинската пътна мрежа.

Научно-образователна структура – по данни на НСИ за 2008 г. на територията на МИГ Кнежа функционират 6 общообразователни училища (ООУ) и 2 професионални гимназии (ПГ) (една по земеделие и една по механоелектротехника) – всички се намират в гр. Кнежа. Двете ПГ разполагат с материална база за настаняване и грижи за ученици с друго постоянно местожителство. През учебната 2008/2009 г. общо 1729 ученици са учили в ООУ при 96 преподавателя и 478 в ПГ при 42 преподавателя. Това прави 1 преподавател на 16 ученика (1:16) при средни стойности за страната 1:12. По отношение на детските градини на територията има 5 функциониращи с общо 463 деца и 44 детски учители, което прави съотношение 1:10 при средни стойности 1:12. Две от детските градини се намират в селата на МИГ-а, едно в с. Бреница и едно в с. Еница. На територията на МИГ-а се намира най-големият и единственият в страната Институт по царевица, основан през 1942 г., който предлага научно обслужване на производството на царевица, вкл. елитно семепроизводство. Общата оценка на образователните ресурси на територията разкрива наличие на стабилна връзка между образование и професионална реализация в ключовия сектор селско стопанство. По този начин се формира важен ресурсен цикъл, благоприятстващ устойчивото развитие на земеделието в района. За това допринася и по-ниското съотношение преподавател:ученик, което е важна

предпоставка за подобряване качеството на образователните услуги, което предполага високи стартови умения в професионалната реализация.

Културни характеристики – според данни на община Кнежа на територията на МИГ Кнежа функционират 3 читалища: „Борба” (гр.Кнежа) – партньор по настоящия проект на общината; „Народно съзнание” (с.Бреница); „Изгрев” (с.Еница). Читалище „Борба” е с над 110-годишна история. Със създаването читалище „Борба” е поставено началото на театралната самодейност в общината, а през 2008 година то е домакин на първото издание на регионалния фестивал за любителски градски театри от Северна и Централна България – „Звезден прах”. Днес читалището може да се гордее с библиотека с над 67 хил. тома, хорова и танцова самодейност, музикална школа с над 50-годишни традиции. През април 2007 г. към ч.„Борба” е лицензиран Център за професионално обучение от НАПОО, в който могат да се обучават голям брой безработни по актуалните за региона професии. Досега са обучени специалисти по професиите: оператор на компютър; английски ез.; фризьорство. През 2004 г. се поставя началото на превърналия се в традиция певчески фестивал „Златна цавевица”, а през 2008 г. започва честването на Международния ден на ромите – показател за малцинствената политика на общината в посока тяхната интеграция и приобщаване за постигане на етническо единство. На територията на МИГ Кнежа има действащ общински Исторически музей в гр. Кнежа. В музея се съхраняват над 100 архивни фонда, измежду които важни материали за Аспаруховия вал (през землището на Кнежа е минавала границата на първото българско царство по времето на хан Аспарух). Въпреки това слабата финансова обезпеченост в последните години предвиждана за сферата на културата доведе до остаряла материално-техническа база, минимален брой служители и частично занемаряване на културните центрове. НПО сектора е слабо развит, но с доминираща насоченост в спортните дейности - има регистрирани 9 НПО, 5 от които в сферата на спорта. Останалите се занимават с разработване и управление на проекти за подпомагане на местни и регионални организации в различни области, на младежки инициативи, на хората в неравностойно положение. Всички тези данни илюстрират, че на целевата територия активно функционират институции-средище на културни, обществено-политически и стопански интереси, което е и индикатор за активен интерес и потребности от страна на местното население за разнообразяване начина на живот. Тяхната материално-техническа база, обаче, се нуждае от ремонт и освежаване.

Социални услуги и здравеопазване – от многообразието от социални услуги, които се предоставят в странат в съответствие със Закона за социалното подпомагане на територията на МИГ Кнежа се предоставя единствено услугата „Домашен социален патронаж” с капацитет от 130 души. По данни на НСИ за 2008 г. капацитетът е изцяло зает. В гр. Кнежа има създаден съвременен център за социални услуги към общината, който често се използва и за публични събития, поради осигуреността си откъм технически средства за презентации, дискусии и климатизирана зала за 120 души. По отношение на здравеопазването, на територията на МИГ Кнежа функционира една общинска многопрофилна болница с капацитет от 70 легла, която обслужва и населени места от съседната община Искър. По данни на НСИ за 2008 г. на целевата територия са разкрити една самостоятелна медико-диагностична и една медико-техническа лаборатории. За сравнение, според данни на НСИ за 2008 г. в 40 % от селските общини няма болнични заведения. Следователно, би могло да се обобщи, че на територията на МИГ Кнежа съществува необходима социално-здравна база, чийто ресурси оттук нататък следва да се развият, така че да посрещнат нарастващите потребности на населението особено в сферата на социалните услуги, реферирайки към високия дял на надтрудоспособното население и тенденцията към застаряване.

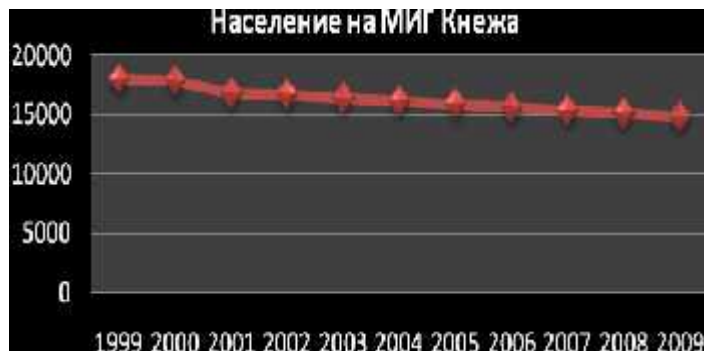
Особености на околната среда – Въздух: по данни на Община Кнежа, територията на МИГ Кнежа попада в Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (КАВ) по чл.30, ал.1, т.4 от Наредба № 7, в който нивата на показателите /замърсителите/ са под долните оценъчни прагове, което означава, че няма проблеми с осигуряване на КАВ и съответно общината няма ангажимент по чл.27, ал.1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух за

разработване на програма за намаляване на нивата на емисиите и достигане на установените норми. Тези данни се потвърждават и от последните такива на НСИ за 2008, съгласно които стойностите на произведените емисии на вредни вещества в атмосферата от индустриални горивни и производствени процеси са в пъти под средните за областта и изключение на данните за въглероден диоксид, които са малко над средните стойности за областта – 630 тона за Община Кнежа спрямо 540 тона за област Плевен. Води: през територията на МИГ-а преминава река Гостиля, която е обявена за II – ра категория водоприемник. Съществуват 3 язовира: 1) язовир Еница – с максимален завирен обем 40 179 000 куб. м вода. Предназначението му е за напояване; 2) язовир Еница - 3 със залята площ 165, 498 дка. и максимален завирен обем 1 250 000 куб.м - предназначението му е за рибовъдство; 3) язовир Върбица – със залята площ 243 дка. и максимален завирен обем 680 000 куб.м. Язовирът се намира в гр. Кнежа и се използва за рибовъдство и напояване. Съгласно заповед на министъра на околната среда и водите на основание чл. 5, т. 1 и 2 и чл. 9 от Наредба № 2 от 2000 г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (ДВ, бр. 87 от 2000 г. територията на МИГ Кнежа попада в нитратно уязвимите зона. Почви: По данни на община Кнежа в последните десет години значително е намаляло използването на минерални торове и препарати за растителна защита, което е повлияло положително за естествено възстановяване на почвите. На територията на МИГ-а няма химически замърсени почви и районът е подходящ за производство на екологично чиста продукция. Няма замърсени земи с устойчиви органични замърсители /РАН, РСВ, пестициди/. Защитени обекти: целевият район не попада в НАТУРА 2000. Макар биологичното разнообразие откъм флора и фауна да отсъства на територията на МИГ Кнежа, качеството на нейните въздух и почви е изключително високо и разкриват подходящи местни ресурси за осъществяване на преход от конвенционално към биологично земеделие.

От анализа на събраните данни за територията може да се направи следния извод: МИГ Кнежа е преобладаващо земеделски район, с геостратегическо положение, с обезпеченост от квалифицирани човешки ресурси в областта на земеделието, с едноотраслова и бавно реструктурираща се местна икономика, но богата на ресурси за извършване на преход от конвенционално към биологично земеделие и стартиране на производство на енергия от ВЕИ, с наличие на относително добре поддържани спортно-рекреационни и културни активи за разнообразяване начина на живот на местните жители.

3.2 Описателен анализ на социално-икономическата ситуация (тенденция за последните 10 години)

Анализът на демографските и социално-икономически тенденциите в развитието на територията на МИГ Кнежа не се отличава съществено от посоката и динамиката на процесите в национален мащаб. По данни на НСИ, характерното за страната обезлюдяване на селските райони, на територията на МИГ Кнежа (с 18% за периода 1999-2009)

изпреварва дори динамиката на намаляването на относителния дял на земеделието и горите в общия доход, генериран в българската икономика - от 17% през 1998 г. до 5% през 2009 г. Основните фактори за намаляване на населението са отрицателните естествен (средно - 134 за периода 2001-2009) и механичен прираст (средно -83 за периода 2001-2009). Застаряването на населението на МИГ Кнежа също разкрива тревожна тенденция и налага спешни устойчиви

мерки за подобряване качеството на живот и повишаване на заетостта като стимули за раждаемост, тъй като в много от българските общини активните мерки по заетостта имат краткосрочен характер и нетраен ефект. В количествено отношение делът на населението в

надтрудоспособна възраст представлява половината от броя на населението в трудоспособна възраст, като поддържа относително постоянни нива за периода 2001-2007 г. Намаляването на безработицата не е достатъчна тенденция за задържане на младите и повишаване естествения прираст на територията, въпреки че безработицата се редуцира близо два пъти и половина (от равнище 33.79 за 1999 г. до 13.2 за 2008 г.), но все още поддържа нива два пъти над

средната стойност за страната – 6.3 за 2008 г. С намаляването на общата безработица се намаляват и дяловете на продължително незаетите лица и безработните младежи, но лидер в групата остават продължително безработните лица – средно 69% от общите безработни за периода 2001-2008 г. Проведеното социално-икономическо проучване на територията на МИГ Кнежа (Приложение №22) разкрива важна особеност на нагласите и възприятията на местното население спрямо собствената си икономическа активност, в случая липсата на такава: голяма част от анкетираните продължават да считат публичното субсидиране на пазарни икономически дейности за даденост, което лишава тях самите от самоинициативност и идеи в търсенето на алтернативи форми на заетост. Въпреки негативните демографски процеси на територията на МИГ Кнежа, резултатите от проучването разкриват преобладаващо нежелание сред анкетираните, и по-конкретно сред заетите в селското стопанство, за напускане на територията независимо как се развива местната икономика. Единствено по-голямата част от заетите в, нетипичния отрасъл за общината, горско стопанство отговарят, че ще напуснат територията при първа възможност. Тези резултати разкриват няколко социално-икономически особености на територията. От една страна, нежеланието за напускане на територията изразява тенденция към свиване на миграционните процеси. То е показател за изградена адаптируемост на населението към променящите се местни икономически условия (напр. от промишлено-аграрен район община Кнежа се превръща само в аграрен район), което е своеобразна гаранция за бъдещ успех в едновременното търсене на устойчиви и алтернативни форми за социално-

икономическо развитие. От друга страна, доминиращото предпочитание за оставане на територията е индикатор за постигнат сравнително удовлетворителен стандарт на живот. Проучването показва, че това е и мнението на 46% от заетите в земеделието, 65% от заетите в търговията и 43% - в услугите. Доминиращото мнение за задоволително развитие на посочените секторите показва, че тези три ключови отрасли за местната икономика на МИГ Кнежа обуславят един затворен цикъл от самодостатъчни и взаимноподдържащи се икономически дейности, които осигуряват на заетите сравнително удовлетворителен начин на живот. Въпреки това земеделието на целевата територия продължава да се поляризира, оформяйки дуалистична структура: наличие на малък брой пазарно-ориентирани големи стопанства и на множество малки самозадоволяващи се производители, особено в животновъдството. То е по-малка степен развито, в сравнение с растениевъдството, но и двете направления са ключови за местната икономика. Проучването разкрива следната интересна особеност за територията. Богатата фуражна база остава силна страна за животновъдния отрасъл в община Кнежа, което, от друга страна, го прави зависим от количеството и качеството на растениевъдната продукция, но пък тя от своя страна, е зависима от оборската тор на животните, която съдейства за повишаването на добивите в нейното отглеждане. Тоест, осигуряването на подкрепа за самоподдържане на двата отрасъла на територията на общината е жизнено важно. Членовете на фокус група „животновъдство“ посочиха, че има останали само няколко едри животновъдни стопанства; преобладават малките с до 10 бр. животни, чийто собственици все още отглеждат своите животни в семейно-битова среда и тяхната продукция се използва предимно за задоволяване на лични нужди, въпреки че разполагат с известни ресурси и капацитет за дребномащабна преработка и директна продажба на собствени продукти в самото стопанство. Потребността от модернизация на инфраструктурата в отрасъла е очевидна и належаща, защото практиката на млекосъбиране и съхранение на млякото от малките ферми не позволява запазване на неговите качества и ги обрича на гибел.

Основен извод е, че в структурата и на растениевъдните и на животновъдните стопанства е налице повсеместен и дълбок дисбаланс, породен от раздробена и маломерна собственост и затруднени пазарни отношения поради наличието на съсобственост и доста често – неясни поземлени граници. Малка част от наемните и арендни отношения са подкрепени с договори. Предоставянето на земя под наем продължава да бъде приоритетно предпочитание за разпореждане на земята от страна на собствениците. От друга страна, добре известен е фактът, че развитието на земеделското производство не може да се разглежда откъснато от развитието на маркетинговите системи, на добре функциониращи пазарни структури, на ефективни канали за доставка на суровини и средства за производство. Интеграцията между земеделски производители и преработвателни предприятия е приоритетна сфера за целенасочено въздействие на територията на МИГ Кнежа, наред с търсенето на нови технологични решения в производствения процес, като инструменти за увеличаване на местната добавена стойност. Съществуващите пазарни институции и пазари на производителите са силно доминирани от търговци и прекупвачи, което възпрепятства създаването на нормални пазарни отношения в земеделското производство. Повишаването на конкурентноспособността и модернизирането на материалните и нематериални селскостопански активи, обаче, не може да бъде икономически защитено с необходимостта от разкриване на работни места във водещия отрасъл на местната икономика. Едновременно с това, проучването посочва, че близо 50% от анкетираните нямат нито идеи нито намерения за започване на собствен бизнес. Възможна причина се явява добре известния факт, че натуралното стопанство за самозадоволяване компенсират ниските доходи, като подтиска предприемачеството. Дефицитът на предприемачески идеи и придържането към статуквото са едни от субективните причини в местната икономика на МИГ Кнежа да отсъстват други (под)отрасли, различни от традиционните за нея селско стопанство, търговия, услуги. Запитани на въпроса „*Необходима ли Ви е помощ за започване на собствен бизнес?*“ 46% от всички анкетираните отговарят утвърдително. Изправени пред възможността за получаване на подкрепа в своето личностно-професионално развитие, очевидно голяма част от анкетираните намират смисъл и желание за предприемачество. Без индикации за подкрепа,

самоинициативността сред анкетираните намалява, поради липсата на ясно очертана икономическа активност, която да поеме свободната работна сила, останала извън доминираното от натурално производство селско стопанство. Разнообразяването на дейностите във фермите с неземеделски дейности, подпомагането на дейности извън земеделските стопанства и укрепването на връзките между земеделието и другите сектори на селската икономика имат важна роля за постигане на устойчивост на територията. Съществен ресурс от финансовата помощ по СМР се планира именно за подкрепа на неземеделски инициативи и подобряване публичната инфраструктура като предпоставка и стимул за развитието на извънземеделската среда.

След присъединяването на страната към ЕС Община Кнежа активно се включва в процесите по усвояване на средства от европейски фондове с проекти, които имат за цел да развият жизнената среда в извънземеделско направление, както и да оптимизират техническата инфраструктура на територията. Към настоящия момент има два действащи технически помощи, финансирани от ОП „Околна среда” – една за подготовка на проект за доизграждане, реконструкция и рехабилитация на водопроводна и канализационна мрежа и изграждане на ПСОВ в гр. Кнежа и друга - за подготовка на проект за управление на отпадъците в общината. По ОП „Регионално развитие” се изпълнява проект, в рамките на който се извършват укрепителни мероприятия за ликвидиране на свлачище в гр. Кнежа (през града минава река Гостиля) и предотвратяване на бъдещите му прояви. Със допълнително отпуснати средства от Министерство на финансите, Програма ФАР и ПУДООС са се извършили подмяна на ВиК системи и тръби в по-голямата част от гр. Кнежа, в селата Еница и Бреница. Реализирани са проекти за енергийна ефективност на СОУ”Неофит Рилски”, МБАЛ-ЕООД гр.Кнежа и Общинска администрация, извършена е реконструкция и модернизация на алеи и зелени площи в парковете на централна градска част (ЦГЧ) на гр. Кнежа по програма „Красива България”, а комплексът за социални услуги е изграден с финансова помощ от МТСП, където се понастоящем се изпълнява проект по ОП „Развитие на човешките ресурси” за хора в неравностойно положение и самотно живеещи възрастни хора, чрез дейности Социален асистент и Домашен помощник. За нуждите на ромския квартал в града е разкрита полуинтернатна група /ПИГ/ в НУ „Кнежица” с деца от различен етнически произход и школа по ромски фолклор, като двете инициативи са финансирани със средства от МОН. За да осигури спортни и културни развлечения на населението общината изпълнява проект по Програма “Българските библиотеки – място за достъп до информация и комуникация за всеки” и е модернизирала спортната площадка в ЦГЧ на града, за нуждите на учениците е защитила проект за извънкласни дейности, които да помогнат за запълване на свободното време на децата и да развият техните интереси и способности. Всичко това илюстрира не само желание и готовност от страна на местната власт за подобряване жизнената среда на населението, но и постигнати резултати в изграждането на нова и обновяването на съществуваща неземеделска ресурсна база, която отгук насетне следва да се развива и надгражда. Защото както проучването показва, близо половината от анкетираните посочват подобрената среда на живот като водещ фактор за взимане на решение за ненапускане на територията. Само наличието на добро възнаграждение вече не е дотатъчен показател за повишено качество на живот, както традиционно се възприемаше, особено в тежките години на преход. Влиянието на средата на живот, представляваща комплекс от множество инфраструктурни, културно-развлекателни, спортни, социални и др. елементи в общата представа за качество на живот почти се изравнява с това на добре платената работа. Тоест, налице е осъзната необходимост от инициативи, насочени към подобряване на условията на живот, а не само на средствата за живот.

3.3 Анализ на силните и слаби страни, възможностите и заплахите и анализ на проблемите

<u>Силни страни</u>	<u>Слаби страни</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Геостратегическа локация; • Отличен геоморфоложки, климатичен и почвен потенциал за развитие на селско стопанство; • Богатата ресурсна база за биологично земеделие и производство на енергия от ВЕИ; • Модернизирани стопанства; • Липса на изоставени и необработваеми земи; • Ресурси за развитие на ХВП; • Условия за елитно семеипроизводство – Институт по царевица; • Наличие на две професионални гимназии в сферата на аграрните науки; • Добре развита обща екологична култура на населението; • Изградена инфраструктура в сферата на спорта, отдиха и рекреационните дейности; 	<ul style="list-style-type: none"> • Висока безработица; • Дуалистична структура на земеделието; • Нарушено земеползване; • Липса на сдружения на производителите за защита на интересите и съвместната реализация на продукцията • Неразвити пазарни структури и механизми; • Силно зависима от земеделието местна икономика; • Слабо развита преработваща промишленост; • Не добра техническа инфраструктура в населените места; • Слабо развити социални услуги; • Слабо проучени културно-исторически активи; • Неразвити туристически услуги; • Неподдържани активи за поливно земеделие;
<p style="text-align: center;"><u>Възможности</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Навлизане на нови технологични решения в земеделието; • Повишаване търсенето на биологични продукти в национален и глобален мащаб; • Повишаване изискванията за качество на хранителните продукти; • Коопериране с научно изследователски организации в сферата на земеделието; • Задължение на национални електропреносители за купуване на енергия от ВЕИ; • Повишаване на обществения интерес към формите на алтернативен (не масов) туризъм и интерес към непопулярни територии; • Обществено-икономически натиск за разкриване на работни места в неземеделски сектори; • Разширяване на трансграничното сътрудничество с Румъния и Сърбия; 	<p style="text-align: center;"><u>Заплахи</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Застаряване на населението; • Задълбочаване на миграционните процеси; • Промени в европейските политики за субсидиране на земеделието; • Промени в климата; • Налагане на санкции и предпазни клаузи от ЕС; • Задълбочаване на икономическата криза в страната и региона; • Неблагоприятна държавна социална политика – закриване на болници, училища; • Отлив на инвестиции от България; • Високи изисквания за кредитиране на земеделски производители; • Намаляване на изкупни цени и нелоялна пазарна среда;

В резултат на SWOT анализа се очертават няколко групи активи, които могат да се превърнат в двигатели за развитието на територията. На първо място това са отличните геоморфоложки, климатични и почвени ресурси за развитие както на конвенционално, така и на биологично земеделие. Територията разполага с подходяща ресурсна база и за въвеждане на практики за производство на енергия от остатъчна земеделска продукция. Дори само с изпълнението на тези

две възможности ще се повиши бизнес привлекателността на територията. Адекватното използване на богатата ресурсна база ще създаде реални условия за създаване на собствена марка земеделска продукция, предлагаща богат асортимент от растениевъдни и животновъдни продукти, а геостратегическото разположение на територията ще благоприятства за ефективен маркетинг на продукцията. На второ, но не по важност, място, запазените традиции и допълнителни инвестиции в ХВП на територията създават предпоставка за затваряне на производствения цикъл, което ще генерира висока добавена стойност на местната продукция. Конкурентноспособността ще нарастне, а отгук и възможностите за силно пазарно присъствие и влияние. Допълнителен благоприятстващ фактор за повишаване на конкурентноспособността е наличието на модернизирани селскостопански активи. Същите улесняват стопанствата във въвеждането на иновативни технологични решения и повишават шансовете на земеделските предприемачи за последващо кредитиране. Инвестициите за затваряне на производствения цикъл на територията биха повишили устойчивостта срещу и намалили зависимостта на стопанствата от негативните влияния на икономическата криза и други неблагоприятни политико-икономически процеси в страната и извън нея. Очакваните подобрени икономически резултати от земеделския сектор на територията биха провокирали интерес и активност от страната на преобладаващия брой продължително безработни лица за включване в процеса, както и биха повишили привлекателността на сектора за младите. В резултат на това, ограничаването на миграционните тенденции на територията и съживявянето на местната икономика става практически изпълнимо. Но постигането на приемлив житейски стандарт не зависи само от наличието на достатъчно средства за живот, а и от условията за живот. Съществуващите активи за спорт, отдих и култура не са малко и ролята им в развитието на неземеделско направление в местната икономика не бива да се подценява. Находчиви инвестиции в изграждане на туристически атрактивни земеделски ферми, съчетани с подходящи маркетингови инструменти и екологосъобразно производство и реализация на собствена продукция несъмнено биха повишили дела на неземеделските дейности в местната икономика като постепенно намалят зависимостта ѝ от селското стопанство. Започналото обновяване на техническата инфраструктура ще окаже допълнителен положителен ефект върху този процес, отговаряйки на потребностите на населението от съвременни условия и среда за живот.

4. Цели на стратегията

4.1. Цели на стратегията и приоритети за развитие

Стратегическата рамка на СМР на МИГ Кнежа е дефинирана съобразно резултатите от социално-икономическия анализ на територията, идентифицирани потребности на местното население и в синхрон с европейски, национални и регионални политики за развитие на селските райони.

Социално-икономическият анализ на територията на МИГ Кнежа разкрива една сравнително добре развита селскостопанска активност с екологично чисти ресурси (изключение правят замърсените с нитрати водни площи). Икономическият профил на района е подчертано аграрен, с немалък брой изградени неземеделски активи, благоприятстващи подобряването на жизнената среда. Следователно, фундаментът е поставен, ресурсната база е налице, остава съответното развитие и надграждане на постигнати резултати. Тази особеност на територията, и съгласието на местното население с нея, определи за стратегическа цел на СМР *устойчивото развитие на територията*. Концепцията за устойчивото развитие е присъща на земеделието, защото от това доколко то е икономически ефективно, екологично съвместимо и социално отговорно, зависи благосъстоянието и начинът на живот не само на заетите в него, но и на потребителите на земеделски продукти.

Икономическото профилиране на територията в сферата на селското стопанство категорично определя повишаването на неговата конкурентноспособност като приоритетно за подкрепа направление. Едновременно с това и в отговор на възприятията на ж

необходимост от създаване и поддържане на атрактивна жизнена среда (Приложение 22, стр. 9), се определи и втория приоритет на СМР – подобряване качеството на живот. Към този приоритет се включва подкрепата за неземеделски инициативи като инструмент за повишаване заетостта и доходите в извънземеделски сектори.

4.2 Обвързаност с цели в други планове и стратегически документи – местни, регионални и национални

Дългосрочната и приоритетна посока за развитие на социално-икономическия потенциал на територията на МИГ Кнежа е в синхрон с национални и регионални политики за развитие на селските райони.

Развито модерно селско стопанство и преработвателна промишленост, създадени условия за духовно, физическо и социално развитие на населението и подобрена съществуваща техническа инфраструктура са очакваните резултати на Община Кнежа от изпълнението на Общинския план за развитие 2007-2013 г.

Постигане на устойчиво и балансирано социално-икономическо развитие е и целта на област Плевен за периода до 2015 г. Аналогични приоритети за интервенция обвързват стратегията за развитие на областта 2005 – 2015 г. със СМР на МИГ Кнежа 2011 – 2015 г.: постигане на икономически растеж и повишаване на конкурентноспособността на икономиката в област Плевен; развитие и модернизация на инфраструктурата осигуряващи условия за растеж; подобряване на привлекателността и качеството на живот.

През 2007 г. Община Кнежа излиза от обхвата на Северен централен район за планиране и се присъединява към Северозападен район за планиране (СЗРП), но е изключена от списъка на селските райони в Регионалната програма за Северозападна България. Дългосрочната цел на СМР и нейния селскостопански приоритет за развитие са обединени в една от стратегическите цели на регионалния план за развитие на СЗРП: постигане на устойчиво икономическо развитие и повишаване конкурентноспособността на местната икономика. Важността от подобряване качеството на живот, дефиниран като втори, но не по важност, приоритет за подкрепа в рамките на СМР е напълно припозната и в разглеждания планов документ, чиято друга стратегическа цел е насочена към точно това: подобряване качеството на живот в СЗРП и превръщането му в съвременен транспортен и комуникационен център с национално и международно значение.

Макар вече и извън границите на Северен централен район за планиране (СЦРП), прегледът на неговата стратегическа рамка разкрива аналогични на СМР цели и приоритети за развитие, определени във време, когато територията на МИГ Кнежа е била част от програмирането на СЦРП, а именно - повишаване на конкурентоспособността и постигане на ускорен растеж на икономиката на СЦРП чрез развитие на пазарно ориентирано селско стопанство, и балансирано и устойчиво развитие на територията чрез модернизация на базисната техническа инфраструктура.

Обвързаността на дългосрочната цел на СМР на МИГ Кнежа и приоритетите ѝ за развитие със стратегическите и приоритетни постановки на Националния стратегически план за развитие на селските райони на България 2007 – 2013 г. легитимира процеса на планиране и изработване на СМР. В националния план подобряването на икономическите и социалните условия в селските райони е водеща стратегическа платформа. Двата приоритета на СМР изцяло съответстват и на приоритети 1 и 3 от ПРСР. Повишаване на конкурентоспособността на икономиката за постигане на висок и устойчив растеж е и водеща цел на Националната стратегическа референтна рамка.

4.3 Специфични цели

За целите на ефективното стратегическо планиране дългосрочната цел на СМР и обвързаните с нея приоритетни сфери на развитие биха могли да се декомпозират в специфични цели. Те са постижими в средносрочен план с измерими резултати и нива на въздействие. Конкретните

специфични цели на приоритет 1 „Развитие на конкурентноспособността на земеделските стопанства” са:

1.1. Модернизиране на производствените условия на стопанствата и насърчаване въвеждането на нови технологични решения;

1.2. Повишаване на икономическата ефективност на предприятията

Постигането на конкурентоспособност означава подобряване на икономическите резултати от земеделския отрасъл, като се намаляват производствените разходи, увеличава се икономическият размер на стопанствата и се насърчат иновациите. За постигането на цел 1.1 ще се прилага мярка 121 от ПРСР, а за цел 1.2 – мярка 123 от ПРСР.

Конкретните специфични цели на приоритет 2 „Подобряване качеството на живот” са:

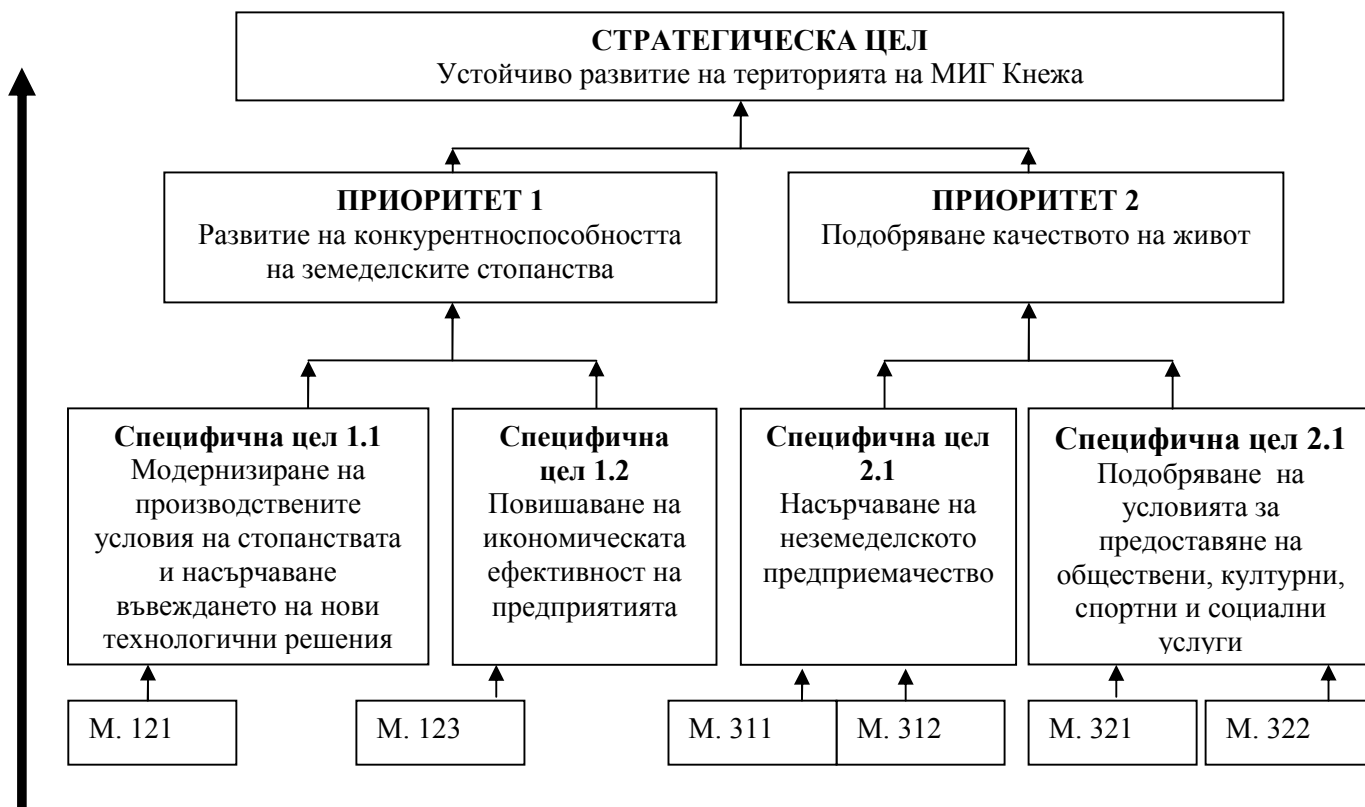
2.1. Насърчаване на неземеделското предприемачество

2.2. Подобряване на условията за предоставяне на обществени, културни, спортни и социални услуги

Развитието на неземеделско направление в местната икономика на МИГ Кнежа е предпоставка за повишаване на заетостта и доходите на територията, чийто краен резултат води до подобряване качеството на живот. Находчиви инвестиции в изграждане на туристически атрактивни земеделски ферми, съчетани с подходящи маркетингови инструменти и екологосъобразно производство и реализация на собствена продукция несъмнено биха повишили дела на неземеделските дейности в местната икономика като постепенно намалят зависимостта ѝ от селското стопанство. Съществуващите активи за спорт, отдих и култура не са малко и ролята им в диверсификация на местната икономика не бива да се подценява. Започналото обновяване на техническата инфраструктура ще окаже допълнителен положителен ефект върху този процес, отговаряйки на потребностите на населението от съвременни условия и среда за живот.

За постигането на цел 2.1 ще се прилагат мерки 311 и 312 от ПРСР, а за цел 2.2 – мерки 321 и 322 от ПРСР.

4.3 Цялостна стратегическа рамка

5. Описание на интервенции

5.1 Мерки и дейности

Изпълнението на стратегическата рамка на СМР на МИГ Кнежа ще се осъществи с прилагане на 6 мерки (виж таблицата) от ПРСР, детайлно представени в Приложение №.23. Допълнителни мерки, съгласно Регламент 1698 или специфични такива за територията няма да бъдат прилагани. Отделно ще се подкрепи и изграждането на управленски капацитет на МИГ Кнежа с прилагането на мерки 421 и 431-1 от ПРСР. Мерки от ос 2 на ПРСР не се включват, тъй като на територията няма горски фонд, следователно няма и потребност от местни инициативи в тази област, а дейностите по опазване на околната среда са хоризонтален приоритет на СМР, подкрепата в тази насока се осигурява допълнително от всички останали мерки включени в Стратегията.

Мярка от ПРСР		
1.	121	Модернизирание на земеделските стопанства
2.	123	Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти
3.	311	Разнообразяване към неземеделски дейности
4.	312	Подкрепа за създаване и развитие на микро-предприятия
5.	321	Основни услуги за икономиката и населението в селските райони
6.	322	Обновяване и развитие на селата
7.	421	Между-териториално и транс-национално сътрудничество
8.	431-1	Разходи за управление, придобиване на умения и постигане на обществена активност - за избрани и одобрени МИГ

Всички мерки ще се прилагат съобразно условията, принципите и процедурите разписани в Наредбите на МЗХ по прилагането на съответната мярка, с изключение на максималните финансови прагове на допустимите за подкрепа проекти, както и по отношение на допустимостта на някои от дейностите по съответните мерки. За всички мерки от ос 1 и ос 3 на ПРСР ще се следи за спазването на следните основни изисквания за отпускане на финансова безвъзмездна помощ:

- Финансова помощ за инвестиция, за която се кандидатства не се предоставя, при условие че за същата инвестиция кандидатът е получил публична финансова помощ от националния бюджет и/или бюджета на Европейския съюз;
- Финансиране на ново проектно предложение ще се допуска само при изпълнен предходен проект и подадено заявление за окончателно плащане, с изключение на община Кнежа по мерки 321 и 322.
- Финансова помощ не се предоставя на кандидати/ползватели на помощта, за които бъде установена функционална несамостоятелност и/или изкуствено създаване на условия, необходими за получаване на помощта, с цел осъществяване на предимство в противоречие с целите на съответната мярка;
- Не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди подаване на заявлението за подпомагане, с изключение на разходите за консултантски услуги, предпроектни проучвания, подготовка на идеен и/или работен/технически проект, разходи за изготвяне на доклад за оценка на съответствието на инвестиционния проект с определени изисквания, за анализ на икономическите и социалните ползи, необходими за подготовката, изпълнението и отчитането на дейностите по проекта;
- В случаи на строително-монтажни работи не се предоставя финансова помощ за дейности, извършени преди посещението на място от МИГ
- Не се подпомагат проекти, които имат отрицателно въздействие върху околната среда по смисъла на Закона за опазване на околната среда;
- За разходи, чиято стойност възлиза на повече от левовата равностойност на 15 000 евро или са част от доставки/услуги на обща стойност, по-голяма от левовата равностойност на 15 000 евро, предложени от един доставчик, ще се изисква предоставяне на най-малко три съпоставими независими оферти в оригинал, които съдържат фирмата на търговското дружество (фирмата не се попълва за оферти, подадени от Националната служба за съвети в земеделието (НССЗ), срока на валидност на офертата, датата на издаване на офертата с цел определяне на основателността на предложените разходи. В случаите на доставка на машини офертите трябва да съдържат подпис и печат на производителя или официалния представител/вносител с цел определяне на основателността на предложените разходи;
- Правилата за държавна помощ ще се прилагат в съответствие с обхвата и условията разписани в ПРСР (2007-2013 г.);

5.2 Процедури за изпълнение на стратегията

Успешното изпълнение на СМР в голяма степен зависи от дефинирането на ясен и прозрачен процес на прилагане на отделните процедури в различните ѝ етапи. В рамките на стратегията са разработени всички изисквани (съгл. Наредба 23) процедури, които са приложени в отделен документ „Правилник за изпълнение на СМР на МИГ Кнежа” (Приложение №1-А). Разработените процедури ще се прилагат еднакво по отношение на всички мерки (без 431-1 и мярка 432), заложи в СМР и ще се осигури равнопоставеност на всички потенциални бенефициенти по стратегията. Процедурите се изготвиха след про

процес с местната общественост (виж т. 2.1), както и по време на второто обучение за местни лидери по подготвителния проект на Община Кнежа през месец март 2010 г. Водещо беше единодушното становище на участниците в процеса за определяне на обективни и прозрачни критерии за оценка и избор на проекти за финансиране по стратегията. Окончателното финализиране на тези критерии се осъществи съвместно с членовете на УС на МИГ-а в няколко неформални, работни срещи. В резултат на широкия консултативен процес и необходимостта от изграждане на капацитет на МИГ-а за самостоятелно управление на процеса на прилагане на СМР се разработиха по-детайлни процедури с няколко нива на контрол и проверка за извършена дейност, което по принцип би затруднило ефективността на процеса, изисквайки извършването на редица дейности преди взимане на решение и приключване на конкретна задача. Това се прави с цел изграждане на административен капацитет на новосъздаденото сдружение, за да може то да отговори на очакванията за компетентно децентрализирано управление на процеса на местно развитие в контекста на ЛИДЕР в следващия програмен период. Придобивайки необходимите знания и умения до 2015 г. и в случай на одобрение за следващия програмен период, МИГ Кнежа би актуализирала настоящото ръководство, намалявайки административната тежест и процедури.

За целите на плавния прочит на стратегията, тук всички процедури са накратко описани, разделени в 5 фази:

1. Фаза на информиране, консултиране и подпомагане подготовката на проекти на потенциални кандидати – процедурите са разписани в глави 6 (раздел I) и 7 (раздели I и II) на Приложение №1-А ;
 2. Фаза на кандидатстване - процедурите са разписани в глави 6 (раздел II) и 7 (раздели III и IV) на Приложение №1-А ;
 3. Фаза на оценка на проекти - процедурите са разписани в глави 6 (раздел II) и 7 (раздели V и VI) на Приложение №1-А ;
 4. Фаза на договаряне на избрани проекти за финансиране - процедурите са разписани в глава 8 (раздели V и VI) на Приложение №1-А ;
 5. Фаза на изпълнение, мониторинг и оценка на проектите - процедурите са разписани в глава 9 на Приложение №1-А ;
- Процедура по набиране и подбор на външни оценители – глава 11 на Приложение №1-А
 - Процедура по осигуряване на публичност на СМР – глава 13 на Приложение №1-А
 - Процедура по актуализиране на стратегията - глава 14 на Приложение №1-А

Фаза 1: Информирание, консултиране и подпомагане подготовката на проекти на потенциални кандидати

Информирането на потенциалните кандидати и широката общественост относно възможностите на стратегията за местно развитие, стартира с одобрението и изпълнението на СМР на МИГот МЗХ. Този процес е непрекъснат през периода на действие на СМР. *Информирането и консултирането* на потенциални кандидати по СМР се провежда по няколко основни направления, както следва:

1. провеждане на срещи с потенциални кандидати във всички населени места от територията на МИГ;
2. провеждане на семинари и обучения на потенциални кандидати по мерките от СМР на МИГ;
3. подготовка и разпространение на печатни информационни материали;
4. представяне на информация на електронната страница на МИГ;

5. предоставяне на информация по телефона на въпроси, свързани с окомплектоването на документи и др. от общ характер, по електронна поща за въпроси, свързани с консултирането и подготовката на конкретно проектно предложение, или на място в офиса на МИГ;
6. емисия на радио и телевизионни предавания или излъчвания.

Информирането и консултирането на потенциални кандидати по СМР се организира в годишен график, одобрен от Управителния съвет на МИГ и публично огласен на електронната страница на МИГ не по-късно от 31 Януари на текущата година. *Подпомагането* на потенциалните кандидати за подготовка на проекти се извършва индивидуално, след заявка от кандидата и след публикуването на покана за подаване на заявления за кандидатстване. Подпомагането се изразява в консултации по подготовката на цялостния пакет документи за кандидатстване. Информирането и консултирането по подготовката на проекти се извършва безплатно от Изпълнителния директор и Експерта СМР на МИГ.

Фаза 2: Кандидатстване

В края на всяка година, но не по-късно от 1 ноември, Изпълнителният директор на МИГ подготвя график за прием на заявления за подпомагане по СМР за следващата календарна година и го предлага за одобрение пред Управителния съвет на МИГ. Кандидатстването с проекти на потенциални кандидати става след публикуване на покана за прием на заявления за подпомагане най-малко на електронните страници на МИГ, Разплащателна агенция и МЗХ, както и на общодостъпно място в офиса на МИГ, общинска служба „Земеделие и гори“ към МЗХ и кметствата по населените места на територията на МИГ. Заедно с публикуването на поканата за прием на заявления за подпомагане на интернет страницата на МИГ се публикува и процедурата за кандидатстване по съответната мярка и пакета от документи за кандидатстване във формат Doc, Excel и Pdf. Пакетът от документи за кандидатстване се състои от: заявление/бизнес план за кандидатстване, актуални наредби на МЗХ за прилагане на съответните мерки, примерен договор за финансиране, формите за отчет, документите за изплащане на финансовата помощ и задължителния минимум от съпътстващи кандидатурата документи, между които редица декларации, отнасящи се до декларирането на определени обстоятелства (напр. липса на двойно финансиране).

МИГ Кнежа организира 5 кръга за подаване на проектни предложения по всички мерки на СМР със средна продължителност на кандидатстване 3 месеца през 2012 г. и месец и половина през 2013 г.

- 1 кръг за подаване на проекти по всички мерки: първо полугодие на 2012 г.
- 2 кръг за подаване на проекти по всички мерки: второ полугодие на 2012 г.
- 3 кръг за подаване на проекти по всички мерки: първо тримесечие на 2013 г.
- 4 кръг за подаване на проекти по всички мерки: второ тримесечие на 2013г.
- 5 кръг за подаване на проекти по всички мерки: трето тримесечие на 2013 г.

В момента на подаване на проектно предложение кандидатът получава уникален регистрационен номер, на който оттук насетне следва да се позовава при кореспонденция с МИГ. МИГ създава и поддържа база данни на постъпилите заявления за подпомагане, която позволява систематично проследяване на състоянието и движението на проектите по мерките от СМР. Списъкът на всички регистрирани заявления за кандидатстване с имената на проектите и кандидатите се публикува на публично място в офиса на МИГ, на електронната страница на МИГ и се изпраща до Областната разплащателна агенция и Управляващия орган.

В срок до 15 работни дни от датата на подаване на заявлението (подадено до крайния срок за кандидатстване), Изпълнителният директор и Експертът СМР, а при необходимост и външни експерти, извършват предварителна проверка за допустимост на кандидата и проверка за

наличието на всички изискуеми документи по съответната мярка (проверка по окомплектованост или проверка за административно съответствие), като отбелязва резултатите от проверките в Контролен лист. Критериите за допустимост и административно съответствие представляват неразделна част от пакета с документи за кандидатстване по всяка обявена процедура. Проверката за допустимост на проектите, заявените данни и други обстоятелства, свързани със заявлението за подпомагане се извършва от Експерт СМР и Изпълнителния директор на МИГ. Проверката за административно съответствие се извършва от Технически асистент и Експерта СМР, като нейните резултати се удостоверяват с подпис на Изпълнителния директор. За целите на административната проверка и тази за допустимост, както и за удостоверяване на надеждността и достоверността на посочени факти и обстоятелства в проектните предложения, персоналът на МИГ-а, заедно с външни експерти, може да извърши проверки на място, чийто резултати се отбелязват в съответния Контролен лист. В случай на нередовност на документите или непълнота и неяснота на заявените данни и посочените факти МИГ уведомява с мотивирано писмо кандидата, който в срок от 10 работни дни от уведомяването може да отстрани констатираните нередности, непълноти или неясноти чрез представяне на допълнителни и/или нови документи, включително документи, извън посочените в заявлението за подпомагане, които са свързани с извършване на подпомаганата дейност. Следователно, възможно е срокът за кандидатстване да се удължи в случаите, когато:

1. е изпратено писмо за отстраняване на нередовности или по даден проект е необходимо становище на други органи или институции, той се удължава със срока за получаване на отговор;
2. със заповед на Председателя на Управителния съвет (УС) на МИГ, когато са събрани документи и/или информация, които създават съмнение за нередност.

Когато кандидатът не отстрани установените нередовности в посочения срок, както и при неспазване на срока, удължен по гореописания ред, подаденото от него заявление за кандидатстване се отхвърля.

След приключването на тези две проверки всеки кандидат получава копие на Контролния лист, удостоверяващ провеждането и резултатите от тези проверки на неговото заявление, който той следва да подпише. В случай на отказ на кандидата да подпише Контролния лист, Експерта СМР удостоверява това обстоятелство с подписа си. Изпълнителния директор изготвя отчет на съответствието (доклад) към Председателя на УС на МИГ, в който посочва проектите, които получават положителен или отрицателен резултат. Кандидатите, чийто проектите, не преминават етапа по административно съответствие и допустимост биват информирани за това с мотивирано писмо, подписано от Изпълнителния директор на МИГ. Кандидатите на проектни предложения, които преминават етапите по административно съответствие и допустимост, получават от Технически асистент идентификационен номер на заявлението, който е различен от регистрационния номер за входиране, и квитанция за прием.

В рамките на 3 месеца след крайната дата за прием на заявления за кандидатстване МИГ извършва проверка за административно съответствие, допустимост, техническа и финансова оценка и вземане на окончателно решение за отхвърляне или одобряване на заявлението за подпомагане.

Фаза 3: Оценка и избор на проекти

Техническата оценка на проектите с положителен резултат от извършените проверки в предходната фаза се извършва от външни експерти, а изборът за финансиране на проекти се осъществява от Комисията за избор на проекти (КИП). Външните експерти се избират за всяка мярка, включена в СМР, след открит публичен конкурс съобразно общи и специфични изисквания. Поне трима външни експерти, съвместно с членовете на Управителния съвет на МИГ, сформират Комисията за избор на проекти. В хода на техническата оценка, външните експерти, могат да извършат допълнителна проверка на място за допустимост на проектите,

липса на изкуствено създадени условия, проверка на заявените данни и други обстоятелства, свързани с кандидатурата.

Техническата оценка става на база анализ на бизнес план/заявление за кандидатстване. Тя се извършва по следните групи критерии (прагове на допустимост):

1. Целесъобразност – проектът трябва да отговаря на поне една от целите на мярката, по която кандидатства;
2. Реалистичност на компонентите на бизнес плана/заявлението за кандидатстване, включваща и проверка за основателност на разходите и изкуствено създадени условия;
3. Икономическа жизнеспособност (за бизнес плановете) или ползи за местното население (при заявления).

При анализа на бизнес плана външният експерт попълва форма, в която посочва изпълнимостта на всеки критерий с „ДА” или „НЕ”, като в двата случая прилага кратка писмена аргументация за своето становище. В случай че външен експерт е дал отговор „НЕ”, макар и само по един от всичките критерии, то неговата крайна оценка за съответното заявление е също отрицателна, с което го определя като недопустимо за избор за финансиране. С оглед реалистичността на оценяваните финансови параметри на бизнес плана/заявлението външния оценител има правото да предложи на Комисията за избор на проекти редукия на тези параметри. Всеки бизнес план/заявление и приложените към него документи са предмет на техническа оценка от най-малко двама външни експерти-оценители. В случай че има разлики в становищата на двамата експерти (напр. по критерий „реалистичност” единият експерт дава отговор „НЕ”, докато вторият - дава отговор „ДА”), трети експерт оценява бизнес плана/заявлението и неговото становище е определящо за общата положителна или отрицателна оценка. Всички заявления, независимо от характера на тяхната обща оценка се представят в Комисията за избор на проекти за финансиране.

Председател на КИП е и Председателя на УС. При негово отсъствие зам.Председателя на УС го замества, съгласно Устава на МИГ „Кнежа”. При отсъствие на Председателя и зам.председателя на УС членовете на комисията с мнозинство повече от половината от всички членове избират Председател на КИП за съответното заседание. След запознаването със становищата на външните експерти за проектните предложения, имащи отрицателна техническа оценка на бизнес плановете/заявленията, КИП може да назначи проверка на място, която се извършва от членове на комисията, определени със заповед на Председателя на УС на МИГ с цел допълнително удостоверяване на обстоятелствата, довели до отрицателната оценка в случаите, когато това е свързано с допустимостта на проектите, заявените данни и други доказуеми обстоятелства. В останалите случаи на проекти с отрицателна техническа оценка КИП изготвя окончателен списък с кандидатите, чийто проекти не се допускат до избор за финансиране. Персоналът на МИГ подготвя и изпраща писма, подписани от Изпълнителния директор на МИГ до кандидатите с мотивите, довели до недопускане на проектните предложения в процедурата за избор на проекти за финансиране. В останалите случаи КИП съставя списък от проектни предложения за избор за финансиране. Изборът на проекти за финансиране се осъществява по точкувани критерии за избор на проекти по всяка мярка, представени в Приложение №23. Критериите представляват инструмента за правене на местна политика и затова са дефинирани по начин, който ще осигури постигането на целите на СМР и разрешаването на местни проблеми и предизвикателства, описани в т.3 в настоящата стратегия. КИП може да вземе решение за намаляване размера/ите на инвестицията/ите на разглежданите проекти в случаи на неоснователност и нереалистичност и съобразно предложенията на външните експерти, осъществили техническа оценка. Решението за одобряване или отхвърляне на проектни предложения се взема с мнозинство повече от половината от всички членове на КИП. Избраните кандидатури за подпомагане се одобряват в низходящ ред. За класираните заявления с еднакъв брой точки, за които е установен недостиг на средства, се извършва допълнително класиране. Допълнителното класиране се извършва от КИП след проведено индивидуално интервю с кандидатите. Решението за одобряване или отхвърляне на заявлението за

подпомагане след проведеното индивидуално интервю се взема с мнозинство повече от половината от всички членове на КИП.

В рамките на 10 работни дни Решението за финансиране на проекти, заедно с копие на досиетата на одобрените за финансиране кандидати се представя в Разплащателна агенция, Плевен. Разплащателна агенция утвърждава или не одобрява допустимостта на кандидатите и разходите по предложените от МИГ проекти и проверява изпълнението на процедурата за избор на проекти. В случай на неодобрение на допустимостта на кандидатите разходите или неодобрение на процедурата за избор на проекти по Стратегията за местно развитие Разплащателната агенция уведомява МИГ, че по съответния проект с кандидата не следва да се сключва договор за безвъзмездна финансова помощ. В случай на частично неодобрение на разходите Разплащателната агенция уведомява МИГ, че по съответния проект разходите трябва да се редуцират преди подписване на договор с кандидата.

Фаза 4: Договаряне на избрани проекти за финансиране

В срок от 15 работни дни от получаване на писмено уведомление за одобрение на проекта от Разплащателна агенция, кандидатът следва да подпише тристранен договор за отпускане на финансовата помощ между МИГ, РА и кандидата. Договорът урежда правата, задълженията и отговорностите на страните, включително основанията за изискуемост на финансовата помощ.

Фаза 5: Изпълнение, мониторинг и оценка на проектите

За изпълнението на своя проект кандидатът има право на авансови, междинни и окончателно плащане. Персоналът на МИГ подпомага кандидата в подготовката на исканията за плащания. Плащанията се извършват от Разплащателна агенция. Авансово плащане и/или междинно плащане се извършват, при условие че са предвидени в договора за отпускане на финансова помощ. Авансовото плащане може да бъде до 50% от стойността на одобрената финансова помощ. Искане за авансово може да бъде заявено не по-късно от три месеца от датата на сключване на договора за изпълнение на проекта. Авансово плащане се допуска, при условие че неговият размер надвишава определените прагове за това по всяка мярка. В случаите на авансово плащане се изисква банкова гаранция в полза на Разплащателната агенция в размер 110 % от стойността на авансовото плащане. Срокът на валидност на банковата гаранция по ал. 4 трябва да покрива срока на договора по проекта между получателя и МИГ, удължен с шест месеца. Банковата гаранция се освобождава, след като Разплащателната агенция установи, че сумата на одобрените за плащане разходи, съответстваща на финансовата помощ, свързана с инвестицията, надхвърля сумата на аванса.

Междинно плащане е допустимо, но не повече от два пъти, за периода на изпълнение на проекта със срок на изпълнение до 12 месеца и до четири междинни плащания за проекти с период на изпълнение над 12 месеца. Междинното плащане е допустимо за одобрена обособена част от инвестицията и при условие, че неговият размер надвишава определени прагове, посочени в наредбата за прилагане на всяка мярка.

Ползвателят може да подаде искане за промяна на договора за отпускане на финансова помощ в МИГ и РА не по-късно от два месеца преди изтичане на срока на договора за отпускане на финансова помощ. Към искането се прилагат доказателствата, необходими за преценката на основателността на искането. Не се допуска изменение и/или допълнение на договора за отпускане на финансова помощ, което:

1. засяга основната цел на дейността и/или променят предназначението на инвестицията, съгласно одобрения проект;
2. води до несъответствие с целите, дейностите, изискванията и критериите за оценка определени в специфичните процедури към всяка една мярка от СМР;
3. води до увеличение на стойността на договорената финансова помощ.

В случай че ползвателят на помощта не изпълнява свои нормативни или договорни задължения след изплащане на финансовата помощ, РА може да поиска връщане на вече изплатените суми

заедно със законната лихва върху тях и/или да прекрати всички договори, сключени с ползвателя на помощта.

Мониторингът на проекти, финансирани по СМР цели да контролира тяхната ефикасност, а оценката цели да се създаде база данни с информация за ефективността и устойчивостта на съответния проект. Мониторингът на изпълнението на одобрените по СМР проекти е текущ и последващ.

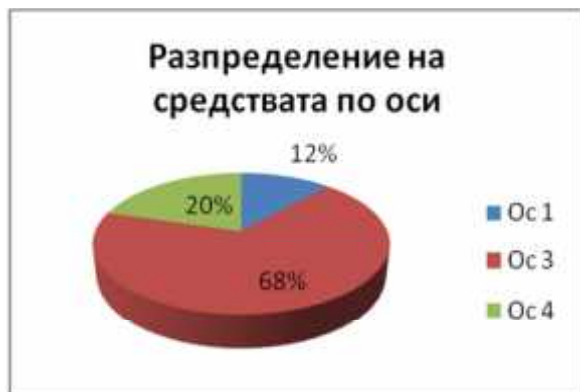
1. Текущият мониторинг се осъществява в периода на изпълнение на проекти от бенефициенти до неговото окончателно отчитане и изплащане на помощта.
2. Последващият мониторинг се осъществява след приключване на проекта и е свързан с проследяване устойчивостта на реализирания проект.

МИГ наблюдава и контролира качеството на изпълнение на СМР, като извършва мониторинг с помощта на изходни индикатори и индикатори за резултат. Мониторингът се осъществява от Експерта СМР и от външен експерт, при необходимост от специфична експертиза. Той се прави на всеки три месеца ако е текущ и на шест месеца, ако е последващ. Мониторингът се осъществява чрез посещения на място и разглеждане на финансово-счетоводна документация, въз основа на които експертът по прилагане на СМР изготвя доклад. Ако по време на мониторинга се установят отклонения от поставените задачи и цели, то експертът по прилагане на СМР в срок до 5 дни от провеждане на мониторинга изготвя становище и препоръки, които се предоставят на бенефициента, за да се предприемат мерки за коригиране от негова страна. Изготвените от експерт СМР доклади и становища се предоставят на Изпълнителния директор и Председателя на УС на Сдружението. УС на всеки 3 месеца разглеждат всички доклади и становища и оценяват напредъка – или липсата напредък по постигането на целите, заложи в СМР. В края на всяка година се извършва външен мониторинг от експерти, избрани по реда за подбор на външни експерти. Този мониторинг цели да се установи съответствието между поставените в СМР цели и ефективното усвояване на финансовите средства. Ако се установи неизпълнение, то се задейства процедура по актуализиране на СМР.

Оценката на изпълнението на проекти и изпълнението на СМР се основава на мониторинговите доклади, изготвени от експерта по прилагане на СМР и докладите, изготвени от външните експерти. Оценката на Стратегията служи като важен управленски и контролен инструмент за по-добро насочване на ограничените ресурси към нуждите на обхванатата територия и отделните сектори, по-добро идентифициране на програмния процес и нуждите от промени в него. В рамките на първия програмен период се планира извършването на оценка в годината на приключване на стратегията, поради по-краткият времеви хоризонт за прилагане на дейностите, т.е. оценка, която е последваща. Тя ще има за цел да осигури предприемането на коригиращи действия в програмния процес за следващия програмен период.

Изпълнителният директор на МИГ Кнежа, съвместно с експерта по СМР изготвя годишен отчет за мониторинг и оценка до 5 декември за съответната календарна година. Годишният отчет служи като основа за оценка на изпълнението на СМР по отношение на приноса за постигане на планираните крайни резултати и е ориентиран основно към наблюдение на непосредствените резултати и прилагането и. Годишният мониторингов и оценителен доклад се утвърждава от УС до 15 декември на календарната година, за която се отнася.

5.3 Осигуряване на балансирано прилагане на стратегията

Средствата през периода 2011 -2015 г. ще бъдат концентрирани в мерки (68%), насочени към подобряване на условията за живот на територията и разнообразяването към неземеделски дейности. Необходимостта от такова разпределение е предизвикана от постигнатото сравнително добро състояние на основния структуроопределящ сектор в местната икономика на МИГ Кнежа – селското стопанство. Анализът на територията (т.3) показва, че са налице потребности от активно стимулиране на неземеделски дейности, подобряване средата на

живот и състоянието на техническата инфраструктура. Тези промени биха привлекли допълнителни инвестиции в територията и биха оказали положителен ефект върху живота на местното население (допълнителна заетост, повишаване на доходите), така че да се ограничат миграционните процеси и се повиши качеството на живот. Въпреки това, поради специализирания икономически профил на МИГ Кнежа в сферата на земеделието, 12% от публичната помощ се заделя за проекти по ос 1 в подкрепа на конкурентноспособността по пътя към устойчивото развитие на територията – стратегическата цел на СМР.

Както е видно от диаграмата, по-големият процент на подкрепата отива към частните бенефициенти (физически лица и стопански субекти). При приемането на решенията за това са отчетени сравнително ниското равнище на доходите на територията водещо до ограничен капацитет за вътрешни инвестиции, затрудненото банково кредитиране в условия на глобална финансова криза и необходимостта от стимулиране на предприемачеството. В частта на публичните получатели са включени средствата и за гражданския сектор, който вече има готови проектни идеи и би се включил успешно в процеса на абсорбиране на ресурса по Стратегията.

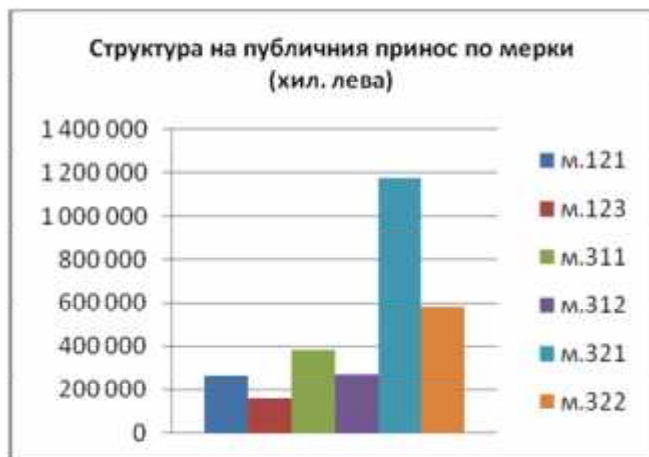

6. Подробен финансов план

6.1 Индикативно разпределение на средствата по оси, по мерки и по години

Код на мярката	Име на мярката	ИНДИКАТИВНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА СРЕДСТВОТА ПО ОСИ, МЕРКИ И ГОДИНИ				
			Общ публичен принос за	Общ публичен принос за	Общо за периода на Стратегията	
			2012 г. лева	2013 г. лева	лева	%
4.1.1. Мерки насочени към конкурентоспособността (в това число мерките от ос 1 на ПРСР)			126,136	294,318	420,454	12%
121	Модернизиране на земеделските стопанства		79,202	184,804	264,006	7%
123	Добавяне на стойност към земеделски и горски продукти		46,934	109,514	156,448	4%
4.1.2. Мерки насочени към околната среда/стопанисване на земята (в това число мерките от ос 2 на ПРСР)						
4.1.3. Мерки насочени към качеството на живота/разнообразяване (в това число мерките от ос 3 на ПРСР)			725,136	1,691,985	2,417,122	68%
311	Разнообразяване към неземеделски дейности		114,989	268,308	383,298	11%
312	Подкрепа за създаване и развитие на микропредприятия		82,135	191,649	273,784	8%
321	Основни услуги за икономиката и населението в селските райони		352,008	821,352	1,173,360	33%
322	Обновяване и развитие на селата		176,004	410,676	586,680	16%
4.2.1. Между-териториално и транс-гранично сътрудничество			7,822	11,734	19,556	1%
4.3.1. Управление на МИГ, придобиване на умения и постигане на обществена активност на съответната територия			285,518	428,276	713,794	19.99%
1.	Административни разходи (управление на МИГ) – до 60 % от разходите по М431		153,637	230,456	384,093	11%
2.	Придобиване на умения и постигане на обществена активност на територията – минимум 40% от разходите по М431		131,881	197,821	329,701	9%
ОБЩО ЗА ЦЯЛАТА СТРАТЕГИЯТА:			1,144,613	2,426,313	3,570,926	100%

6.2 Финансова обосновка на бюджета и разпределението на средствата по оси, по мерки по години

Първият вариант на бюджета на СМР на МИГ Кнежа се изготви по време обучението на местни неформални лидери през октомври 2009 г. и до края на месец май 2009 г. претърпя няколко промени в следствие на консултациите с местната общност, които се провеждаха своевременно (виж т.2.1) Единодушно се предложи по-големият ресурс да се задели за т.нар. публични мерки (321 и 322), поради тяхната специфика, която позволява чрез един проект да се генерират ползи за по-голяма голяма част от населението. Именно, това е и причината, критерият за

избор на проекти и по двете мерки „*Ползите от проекта обхващат населението на повече от едно населено място*” да е с най-голяма тежест. В сравнение с мярка 322, мярка 321 притежава по-голям финансов ресурс поради по-широкия обхват от допустими дейности, за които могат кандидатстват НПО и най-вече заради възможността да се разнообрази асортимента от социални, културни, спортни и др. услуги на територията, така че да се повиши нейната атрактивност.

Второ място по дял на публичната подкрепа се поема от мерки 311 и 312, които имат за цел да насърчат диверсификацията на местната икономика и предприемачеството в неземеделски дейности, така че да се повиши заетостта и доходите на населението и да се ограничи зависимостта на местната икономика от селското стопанство. С други думи, 68% от публичната помощ се поема от ос 3 на ПРСР или втория приоритет на СМР, насочени към подобряване качеството на живот и съживяване на селската икономика.

Делът на ос 1 от ПРСР или приоритет 1 на СМР възлиза на 12% от общия бюджет, но очакваният ефект от усвояването на тези средства е също толкова важен, колкото и за останалите мерки. С приоритет ще се финансират проекти на млади фермери, проекти от животновъдния сектор, такива, които реализират инвестиции за увеличаване на добавената стойност, осъществяват преход от конвенционално към биологично земеделие, стартират производство на енергия от остатъчна земеделска продукция или надграждат вече постигнати резултати/достигнато ниво на модернизация. По този начин се търси едновременно повишаване на конкурентноспособността на водещия отрасъл за района и устойчивото развитие на територията.

При определянето на времевия график за усвояване на средствата по СМР се наложи общото предложение за балансирано разпределение, поради отсъствието на сходни данни от предишни периоди, за да може максимално точно да се прогнозира поведението на потенциалните бенефициенти. В 2013 година са включени средствата за три години – 2013, 2014 и 2015 г., Наложено е предположението за начална предпазливост и проучване от страна на потенциалните бенефициенти, въпреки насъбраната инерция от стартирали дейности в рамките на ПРСР. Липсата на концентриран ресурс в определен период от време е продиктувана и от ограничителното условие за финансиране на ново проектно предложение само при изпълнен предходен проект и подадено заявление за окончателно плащане.

7. Мониторинг и оценка

7.1 Рамка за мониторинг и оценка

Рамката за мониторинг и оценка е детайлно представена в Приложение №1-А, глава 9 – Правилник за изпълнение на СМР, като нейно обобщение е направено в т. 5.2 в настоящата стратегия.

МИГ Кнежа наблюдава и контролира качеството на изпълнението на СМР, като извършва мониторинг с помощта на изходни индикатори и индикатори за резултат. Изборът на индикатори е извършен Поради липсата на достатъчно данни и официална статистическа информация на ниво „община” индикатори за въздействие няма да бъдат дефинирани. Обща таблица от двата типа индикатори по отношение цялостното прилагане на СМР е представена по-долу. Основен източник на информация ще бъдат отчетите на бенефициентите, информацията от които ще бъде въвеждана в базата данни на МИГ. За следене на индикаторите ще се използват агрегираните стойности на съответните показатели.

ИНДИКАТОРИ ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЯЛОСТНОТО ПРИЛАГАНЕ НА СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по СМР	брой	32	База данни и отчети на МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по СМР	брой	30	База данни и отчети на МИГ
	Обща стойност на инвестициите (публичен принос+съфинансиране)	Хил.лв	3600	База данни и отчети на МИГ
	Стойност на инвестициите в животновъдния сектор	Хил.лв	550	База данни и отчети на МИГ
	Стойност на инвестициите в сферата на биологично земеделие	Хил.лв	250	База данни и отчети на МИГ
	Дял на инвестициите, свързани с опазване на околната среда	%	15	База данни и отчети на МИГ
	Дял на инвестициите, свързани с постигане на съответствие със стандарти	%	10	База данни и отчети на МИГ
	Подкрепени проекти за интегриран туризъм	брой	7	База данни и отчети на МИГ
	Подкрепени новосъздадени микропредприятия	брой	4	База данни и отчети на МИГ

	Брой проекти на частни бенефициенти	брой	26	База данни и отчети на МИГ
	Брой проекти на публични бенефициенти	брой	6	База данни и отчети на МИГ
Резултат	Брой стопанства въвели нов продукт или техника/технология	Брой	3	Отчети на бенефициенти, база данни на МИГ
	Модернизирани земеделски стопанства	Брой	7	Отчети на бенефициенти, база данни на МИГ
	Създадени работни места	брой	17	Отчети на бенефициенти, база данни на МИГ
	Население от територията, което се ползва от подобрени услуги	брой	12000	База данни, проучвания на територията

За прилагането на мерките включени в Стратегията, МИГ Кнежа е определила индикатори за наблюдение, ръководейки се от индикаторите по отделните мерки, заложен в ПРСР, Общата рамка за мониторинг и оценка и съобразно специфичните цели разписани в Стратегията. Индикатори по всяка една от мерките са посочени по-долу.

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 121 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	10	База данни и отчети на МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	10	База данни и отчети на МИГ
	Брой млади фермери, подкрепени по мярката	брой	7	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите (публичен принос + съфинансиране)	хил.лв.	600	База данни и отчети на МИГ
	Брой, подпомогнати стопанства от животновъдния	брой	4	База данни и отчети на МИГ

	сектор			
	Дял на инвестициите, свързани с опазване на околната среда	%	5	База данни и отчети на МИГ
	Дял на инвестициите, свързани с постигане на съответствие със стандарти	%	5	База данни и отчети на МИГ
Резултат	Модернизирани земеделски стопанства	брой	10	База данни и отчети на МИГ
	Предприятия, въвели нови продукти, процеси и технологии	брой	2	База данни и отчети на МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 123 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	3	База данни и отчети на МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	3	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите (публичен принос + съфинансиране)	хил.лв.	300	База данни и отчети на МИГ
	Дял на инвестициите, свързани с опазване на околната среда	%	5	База данни и отчети на МИГ
	Дял на инвестициите, свързани с постигане на съответствие със стандарти	%	5	База данни и отчети на МИГ

Резултат	Предприятия, въвели нови продукти, процеси и технологии	брой	1	База данни и отчети на МИГ
-----------------	---	------	---	----------------------------

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 311 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	7	База данни и отчети на МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	7	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите (публичен принос + съфинансиране)	хил.лв.	560	База данни и отчети на МИГ
Резултат	Създадени работни места	брой	5	База данни и отчети на МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 312 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	5	База данни и отчети на МИГ
	Брой бенефициенти, подпомогнати по мярката	Брой	5	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите (публичен принос + съфинансиране)	хил.лв.	400	База данни и отчети на МИГ
	Подпомогнати туристически дейности	Брой	7	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите в туризъм	Хил.лв.	150	База данни и отчети на МИГ

	Подпомогнати/създадени микропредприятия	брой	4	База данни и отчети на МИГ
Резултат	Създадени работни места	брой	12	База данни и отчети на МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 321 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация
Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	4	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите (публичен принос + съфинансиране)	хил.лв.	900	База данни и отчети на МИГ
Резултат	Население което се ползва от подобрените услуги	брой	6000	База данни и отчети на МИГ
	Брой изградени/обновени сгради и съоръжения свързани с услуги за предоставяне на културни услуги	брой	1	База данни и отчети на МИГ
	Брой изградени/обновени сгради/съоръжения за услуги, свързани със отдиха и спорта	брой	2	База данни и отчети на МИГ
	Брой изградени/обновени сгради и съоръжения за предоставяне на социални услуги	брой	1	База данни и отчети на МИГ

ИНДИКАТОРИ ПО МЯРКА 322 ОТ СМР				
Вид индикатор	Индикатор	Мерна единица	Цел до края на стратегията	Източник на информация

Изходен	Брой проекти, финансирани по мярката	Брой	2	База данни и отчети на МИГ
	Общ обем на инвестициите	хил.лв.	600	База данни и отчети на МИГ
	Брой на населените места, където се изпълняват дейностите	брой	4	База данни и отчети на МИГ
Резултат	Население, което се ползва от подобрената среда	брой	6000	База данни и отчети на МИГ

7.2 Оценка от външни експерти

В края на всяка година се извършва външен мониторинг от експерти, избрани по реда за подбор на външни експерти (глава 11 на Приложение №1-А). Външният мониторинг акцентира върху интереса на бенефициентите към конкретните мерки, разпределението на наличните ресурси, разходването на отпуснатите средства, изпълнението на задачите, спазването на сроковете, възникването на непредвидени обстоятелствата, предлагането на уместни промени, внасянето на своевременни корекции, както и върху установяването на действителния напредък в прилагането на СМР. Външният мониторинг цели и да се установят независимостта, откритостта и обективността при разпределянето на финансовите средства по СМР и подпомагане на конкретни бенефициенти и обвързаността им с целите на Стратегията. С резултата от външния мониторинг се установява съответствието между поставените в СМР цели и ефективното усвояване на финансовите средства. Ако се установи неизпълнение, то се задейства процедура за актуализиране на СМР, която е разписана в глава 14 в Правилника за прилагане на СМР на МИГ Кнежа (Приложение №1-А).

В последната година от прилагането на СМР, МИГ възлага на външен изпълнител извършването на оценка за прилагането на СМР. Оценката трябва да осигури извършването на по-качествен и пълноценен програмен процес за следващия период.

С цел осигуряването на откритост и прозрачност в дейността, както на изпълнителния орган на Сдружението, така и на неговите управителни органи, ежегодно в съответствие с Закона за Счетоводството, сдружението ще извършва външен независим финансов одит на годишните счетоводни отчети. Резултатите от одита ще се предоставят на Министерство на правосъдието в Централния регистър на юридическите лица с нестопанска цел в обществена полза и ще обявяват на интернет страницата на МИГ. Избора на одитор ще се извършва от Управителния съвет и ще се одобрява от общото събрание на Сдружението на редовно заседание.

7.3 Процедури за годишните доклади за напредъка

Годишният мониторингов и оценъчен отчет се изготвя от Изпълнителния директор и експерта по прилагане на СМР въз основа на докладите, предоставени от експерта за всеки един конкретен бенефициент, докладите изготвени от външните експерти и мониторинговите становища на УС, изготвени през годината, за която се изготвя мониторинговия отчет. Годишният отчет служи като основа за оценка на изпълнението на СМР по отношение на приноса за постигане на планираните крайни резултати и е ориентиран основно към наблюдение на непосредствените резултати и прилагането ѝ. Изпълнителният директор го

предоставя се на Председателя на УС най-късно до 5 декември на съответната календарна година, който на свой ред последният го предоставя на членовете на УС минимум 5 дни преди заседанието му. Годишният мониторингов и оценителен доклад се утвърждава от УС до 15 декември на календарната година, за която се отнася. Председателят на Сдружението свиква Общо събрание за приемане на годишния доклад, съгласно регламентираните в Устава на СНЦ „МИГ – Кнежа” срокове, но не по-късно от 15 януари на следващата календарна година. В случай, че годишният мониторингов и оценителен доклад установи липсата на напредък, то факторите, които оказват влияние се анализират и се изготвят предложения от Изпълнителния директор за обновяване на СМР.

7.3 Процедура за обновяване на стратегията

Процедурата за обновяване е разписана в глава 14 на Приложение №1-А. Тук накратко ще се направи нейно описание. Процедура за актуализиране на стратегията се задейства, ако са изчерпани всички останали средства за ефективното ѝ управление и постигане на заложените цели. Тя стартира с решение за актуализиране на СМР на членовете на УС, въз основа на представените годишен мониторингов и оценителен доклад за напредъка на СМР от Изпълнителния директор. Актуализиране на стратегията, може да се извърши единствено по отношение на финансовите параметри. Председателят на УС свиква Общо събрание за приемане актуализирана стратегия, съгласно регламентираните в Устава на СНЦ „МИГ – Кнежа” срокове, но не по-късно от 15 януари на следващата календарна година. Решението на УС трябва да съдържа мотивите наложили необходимостта от актуализиране на СМР, както и конкретните промени, които да бъдат извършени. Приетата от УС актуализирана стратегия се представя на заседание на Общото събрание, проведено съгласно регламентираните в Устава процедури и срокове. След приемане на актуализираната стратегия, Изпълнителният директор се задължава да информира УО на ПРСР и да предостави всички необходими документи в срок до 31 януари на текущата година, за която се отнася актуализацията.

8. Съобразеност с хоризонтални политики на ЕС

Стратегията за местно развитие на МИГ Кнежа е иницирана и разработена с прякото участие на активни партньори от социални, икономически и публични заинтересовани страни. Стратегията е разработена на основата на съществуващите местни потребности и цели за развитие на обхванатата територия, отчитайки принципите и целите на Програмата за развитие на селските райони на България 2007 – 2013 г. и политиките на Европейската общност за икономическо и социално сближаване. Сред основните хоризонтални принципи, залегнали в рамките на Стратегията са: опазване на околната среда и спазване на принципите за равнопоставеност на половете и създаване на условия за превенция на дискриминация на основата на раса, етнос, религия и др.

8.1 Равенство между половете и липса на дискриминация

Осигуряването на равнопоставеност на половете и липса на дискриминация ще бъде водещи принцип управлението и прилагането на СМР. Принципите за равнопоставеността между половете стриктно ще се следват при избора на проекти, за да се търси баланс между мъже и жени. Интервенциите за подобряване на основните услуги в селата също ще благоприятстват постигането на равноправие между мъжете и жените. Където е приложимо индикаторите за наблюдение на ПРСР ще отразяват броя на мъжете и жените участващи в/бенефициенти по Програмата. Община Кнежа традиционно прилага свои публични политики и действия за етническа толерантност, чрез изпълнението на, приоритетно насочени към етническите групи на територията, проекти от различни сфери – инфраструктура, образование, култура. Този курс на поведение ще се спазва и в управлението на СМР, което е осигурено чрез 49% присъствие на местната власт в УС на МИГ.

8.2 Устойчиво развитие (защита на околната среда)

Бързото увеличаване на числеността на човечеството на фона на ограничените природни ресурси засили връзката между икономическото развитие и околната среда и се превърна в един от най-сложните проблеми на съвременното човечество. В отговор на тези реалности и на местните потребности стратегическата цел на СМР е именно постигането на устойчиво развитие на територията в целия ѝ контекст. Икономическата зависимост на местното население от земеделието поставя мерките по опазване на околната среда в първостепенна важност. Опитът на жителите на Община Кнежа показва, че експлоатацията на ресурсите, насочеността на инвестициите, ориентирането на технологиите и на институционалните промени трябва да са в хармония с околната среда. Следователно, щадящото ползване на природните ресурси е хоризонтален приоритет в стратегията. Всички проекти, предложени за финансиране ще бъдат преценявани дали не водят до увреждане на околната средата. Изискуемите оценки (ОВОС) за инвестиционните проекти допълнително насърчават прилагането на принципа за опазване на околната среда.

Добре известен е фактът, че селското стопанство оказва значителен натиск върху природните ресурси чрез прилаганите практики за използване на почвите, високата консумация на вода и използваните химически торове и продукти за растителна защита. На територията на МИГ няма регистрирани замърсявания с изключение на водните ресурси, поради което тя е определена като нитратно уязвима зона и попада в обхвата на Програмата за ограничаване и ликвидиране на замърсяването с нитрати от земеделски източници в нитратно уязвимите зони. За да се стимулират дейности на земеделските производители в тази посока, с приоритет ще се подкрепят проекти по мярка 121 (Виж Приложение №23), които реализират инвестиции за прилагане на Директива (ЕС) 676/1991, свързана с опазване на водните ресурси от замърсяване с нитрати, причинено от земеделски източници.

8.3 Насърчаване на заетостта и конкурентноспособността

Макар едновременното спазване на двете концепции да е икономически необосновано, то едновременното прилагане на различни мерки за тяхното насърчаване е повече от необходимо. Водещ хоризонтален принцип, който ще се спазва и насърчава в рамките на реализацията на Стратегията, е свързан с насърчаването на заетостта на територията на МИГ. Основен критерий, по който ще се оценяват проектите на местно ниво, е свързан с това дали и доколко проекта е икономически жизнен и ефективен, предлагайки условия за постоянна и устойчива заетост в конкретната сфера на интервенция. По отношение на конкурентноспособността, дефинирано е цяло приоритетно направление на СМР, ориентирано към подобряване на конкурентноспособността във водещия за местната икономика отрасъл.

8.4 Съответствие с програмите на Структурните фондове

Местната власт на територията на МИГ Кнежа, активно участва в конкурентния процес по кандидатстване за финансиране по структурните фондове на ЕС и ПРСР. Общината има подписани споразумения за финансиране на проекти от МЗХ от ПРСР. Ограничените финансови ресурси на територията, са лимитираща мярка пред развитието и, което е предпоставка за търсене на външно финансиране. Стратегията за местно развитие по подхода ЛИДЕР, отчита и надгражда всички останали възможности, произтичащи от Оперативните програми на България за програмния период 2007 – 2013 г. Взаимодействието и синергичният ефект се търси между Стратегията и останалите финансови възможности по линия на Структурните фондове на ЕС, като Оперативна програма “Регионално развитие”, Оперативната програма “Трансгранично сътрудничество” с Румъния, Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси” и ОП „Административен капацитет”. Стратегията насърчава и стимулира

потенциалните бенефициенти за осъществяване на паралелни (по-мощни проекти и дейности) по мерки от ПРСР, в т.ч. свързани с компенсаторни плащания, които се осъществяват на национално ниво за повишаване на инвестиционния потенциал на територията.

Оперативна програма “Регионално развитие”

Оперативната програма подкрепя основно проекти за възстановяване и подобряване на градския потенциал, второкласна, третокласна и общинска пътна инфраструктура, достъпа до Интернет, развитието и маркетинга на туризма, подобряване на образователната и социалната инфраструктура на територията, трансграничното и транс-регионалното сътрудничество.

МИГ Кнежа може да допълва политиката за местно развитие, прилагана чрез Стратегията, посредством възможността си да реализира проекти по приоритетна област 3 – развитие на туризма и приоритетна област 4 между-общинско сътрудничество. По отношение на териториалния обхват, територията на МИГ не попада в определените в ОП „Регионално развитие” агломерационни ареали.

Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”

ОП “Развитие на човешките ресурси” е насочена към намаляване на безработицата и повишаване качеството на работната сила, който е сериозен проблем в селските райони, посредством мерки за активизиране пазара на труда и подпомагане на безработните или застрашените от безработица. Населението в ареала на МИГ ще бъде облагодетелствано и от дейностите, насочени към повишаване годността на работната сила за заемане на свободните работни места. ОП за човешките ресурси ще подкрепи онези приоритети и специфични цели от СМР, които са насочени към решаване именно на тези проблеми. Чрез координирани усилия на местни власти, НПО и бизнес сектора може да се оптимизират и по-пълноценно да се използват възможностите на тази Оперативна програма.

Програмата за развитие на селските райони

В допълнение към СМР, избираемите бенефициенти по ПРСР и най-вече местните власти ще осигуряват инвестиции в публичната инфраструктура в по-големите населени места и за по-мощни проекти и дейности. СМР ще допълва, без да дублира, подобряването на публичната среда, чрез дребно мощни проекти, които местната общност определя като важни и приоритетни. Като приоритет на Стратегията по отношение на публичните мерки са населените места извън общинския център.